

Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 18 Januari 1893.

Med Amerikas Förenade Staters regering hafva underhandlingar fortgått om afslutande af en traktat rörande ömsesidigt utlemnande af förbrytare.

Underhandlingar med Förenade Staterna om extraditionstraktat.

Underhandlingar hafva blifvit inledda med italienska regeringen om afslutande af en deklaration angående användande af skiljedom vid tvister rörande tolkningen af handels- och sjöfartstraktaten af den 14 Juni 1862.

Underhandlingar med Italien angående deklaration om skiljedom vid tvist om tolkningen af handels- och sjöfartstraktaten.

Underhandlingar hafva inledts med grekiska regeringen om afslutande af en deklaration angående ändring af art. II i handelstraktaten af ²⁷/₁₅ Oktober 1852 om skatt å handelsresande.

Underhandlingar med Grekland om en deklaration angående skatt å handelsresande.

Underhandlingar hafva blifvit inledda med Kejsarl. ryska regeringen om den framtida dispositionen af det regala laxfisket i Torneå elf.

Underhandlingar med Ryssland om laxfisket i Torneå elf.

Underhandlingar hafva blifvit inledda med ryska och danska regeringarne angående afslutande af öfverenskommelser om ömsesidigt skydd för varumärken.

Underhandlingar om öfverenskommelser om skydd för varumärken.

2 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.*

Underhand-
lingar med
Tyskland om
öfverenskom-
melse angående
skydd för
patenter.

Med Tyskland hafva underhandlingar blifvit inledda angående afslutande af en öfverenskommelse angående ömsesidigt skydd för patenter.

Underhand-
lingar med
Nederländerna
om extradi-
tionstraktat.

Underhandlingar hafva af nederländska regeringen blifvit inledda om afslutande af en ny öfverenskommelse angående ömsesidigt utlemnande af förbrytare.

Handelskon-
ventioner med
Spanien.

Den 24 Januari 1892 afslöts i Madrid en konvention med Spanien, medgifvande, för hvad Sverige och Spanien angår, ömsesidig behandling såsom den mest gynnade nation från den 1 Februari till och med 30 Juni 1892, hvilken öfverenskommelse den 27 Januari 1892 blifvit af Kongl. Maj:t ratificerad. Den 27 Juni afslöts derefter i Madrid en ny konvention för att ordna handelsförbindelserna mellan Sverige och Spanien efter den 30 Juni 1892. Denna konvention har ännu ej blifvit ratificerad.

Öfverenskom-
melse med
Österrike-Un-
gern rörande
hemsändning
af fattige.

Med Österrike-Ungern har en öfverenskommelse träffats, medelst utväxling af ministeriella noter, om ömsesidig nedsättning i biljettpriserna å statens jernvägar vid hemsändning af medellösa svenska och norska samt österrikiska och ungerska undersåtar.

Konvention
med Frankrike
om delvis för-
längning af be-
stående han-
dels- och sjö-
fartstraktater.

Den 13 Januari sistlidet år afslöts i Paris en konvention angående delvis förlängning af de den 30 December 1881 afslutade handels- och sjöfartstraktater mellan de förenade rikena Sverige och Norge samt Frankrike. Denna konvention har den 29 sistlidne Januari blifvit af Kongl. Maj:t ratificerad.

Sundhetsk-
onventionen i
Venedig.

Den vid internationella sundhetskongressen i Venedig år 1891 — i hvilken de förenade rikena genom ombud deltagit — afslutade konvention om sundhets- och karantänsväsendet i Egypten har å de förenade rikenas vägnar undertecknats. Denna konvention har den 6 sistlidne Juli blifvit af Kongl. Maj:t ratificerad.

Deklaration
med Österrike-
Ungern om
skatt å han-
delsresande.

Den 25 sistlidne April har i Wien undertecknats en deklARATION med Österrike-Ungern angående ändring af art. 6 i handels- och sjöfartstraktaten af den 3 November 1873 om skatt å handelsresande. Denna deklARATION har ännu icke ratificerats.

Ratifikation af
internationellt
aftal om skydd

Kongl. Maj:ts ratifikation har den 14 Juni 1892 meddelats å de vid internationella eganderättskongressen i Madrid 1891 upprättade 3. och 4. protokollen

angående konventionen i Paris den 20 Mars 1883 om internationelt skydd för den industriella eganderätten. för industriell eganderätt.

Kongl. Maj:t har för schweiziska regeringen tillkännagifvit tillträdande för Sveriges del från och med den 1 Januari 1893 af det vid verdenspostkongressen i Wien den 4 Juli 1891 afslutade aftalet angående inkasseringsrörelsen, och hafva vederbörliga tillkännagifvanden ingått angående de magter, som anslutit sig till de vid samma kongress träffade olika aftal. Sveriges tillträdande till internationell postaftal.

Belgiska regeringen har anmält republikens Liberias anslutning till den vid konferensen i Bryssel den 2 Juli 1890 afslutade hufvudakt angående åtgärder till undertryckande af slafhandeln i Afrika. Anslutningar till Brysselkonferensens hufvudakt.

I »Röda korsets» 5:te internationella konferens, hvilken under sistlidet år varit församlad i Rom, hafva de förenade rikena genom ombud deltagit. »Röda korsets» 5:te internationella konferens i Rom.

I den i Bryssel under sistlidet år församlade internationella myntkonferens hafva de förenade rikena genom ombud deltagit. Internationell myntkonferens i Bryssel.

I den under nästlidet år i Bryssel församlade internationella kongress för gynekologi och obstetrik hafva de förenade rikena genom ombud deltagit. Internationell kongress i Bryssel för gynekologi och obstetrik.

Enligt Kongl. Maj:ts beslut den 13 Januari 1892 har af kabinetskassans behållning den 31 December 1890 till svenska statsverket blifvit inbetald en summa af 35,037 kronor 51 öre. Inbetalande till statsverket af kabinetskassans behållning.

Berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1891 har blifvit afgifven och i vanlig ordning till trycket befordrad. Berättelse angående rättsväsendet.

Under nedannämnda dagar har Kongl. Maj:t utfärdat följande af Kongl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen dels i oförändradt skick, dels med vissa förändringar antagna författningar, nemligen: Utfärdade författningar.

1892 den 1 April: lag angående ändrad lydelse af 1 kap. 6 § giftermålsbalken;

» » » » lag angående ändrad lydelse af 53 § i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 November 1866;

» den 29 Juli: lag angående straffarbete och fängelsestraffs verkställande i enrum;

och har Kongl. Maj:t tillika, i den ordning 87 § regeringsformen föreskrifver, med bifall till senaste lagtima Riksdags förslag, låtit utfärda:

1892 den 14 Oktober: lag angående ändrad lydelse af 23 kap. 7 § strafflagen;
» » » » förklaring af allmänna lagens stadganden om stämning.

Härjemte har Kongl. Maj:t låtit utfärda:

1892 den 3 Juni: kungörelse angående utsträckning af nämndemäns rätt till ersättning för biträde vid ransakningar i brottmål;

» » » » kungörelse angående villkoren för åtnjutande af de i aflöningsstat för tjänstemännen vid tvångsarbetsanstalten å Svartsjö upptagna löneförmåner.

Lagförslag angående hvad till fast egendom är att hänföra. Nya Lagberedningen har den 4 Juli 1892 aflemnat förslag till lag angående hvad till fast egendom är att hänföra. Kongl. Maj:t anbefalt Kommerskollegium och Landtbruksstyrelsen att inkomma med utlåtanden öfver samma förslag.

Lagförslag angående makars ansvarighet för gäld i boet m. m. Vidare har Nya Lagberedningen den 21 December 1892 aflemnat följande lagförslag med dertill hörande motiv:
1:o lag angående makars ansvarighet i visst fall för gäld i boet;
2:o lag angående ändring i vissa delar af förordningen om boskilnad och undanskiftande af egendom i makars bo den 18 September 1862.

Lagförslag angående fullföljd af talan i tvistemål m. m. Sedan Nya Lagberedningen, på sätt i den till 1892 års lagtima Riksdag aflåtna berättelse förmåles, aflemnat förslag till lag angående fullföljd af talan mot allmän domstols utslag i tvistemål med flera författningar, har Kongl. Maj:t anbefalt rikets Hofrätter att, sedan vederbörande härads höfdingar och rådstufvurätter lemnats tillfälle att i ärendet sig yttra, afgifva utlåtanden öfver de grunder, hvar på lagförslagen hvila, hvarjemte angående särskilda delar af förslagen yttranden infordrats från Justitiekansleren och Kongl. Maj:ts samtliga Befallningshafvande.

Lagförslag angående bevisning inför rätta m. m. Högsta Domstolens utlåtande öfver de af Nya Lagberedningen uppgjorda förslag till lag angående bevisning inför rätta med flera lagar har till Kongl. Maj:t inkommit.

Kyrkolagskomitén. Komitén för utarbetande af förslag till ändringar i kyrkolagen m. m. har aflemnat förslag dels till författningar angående kyrkotukt och dermed sammanhängande ämnen, dels till lag om ändring i förordningen angående allmänt kyrkomöte jemte åtskilliga andra författningar äfvensom till förslagen hörande motiv, och äro dessa förslag, liksom de förut af komitén afgifna förslag, hvilka omförmålas i den till 1892 års lagtima Riksdag aflåtna berättelse, föremål för

den vidare behandling, som är erforderlig, innan förslagen kunna inför Kongl. Maj:t till pröfning föredragas.

Komitén för utarbetande af föreskrifter till beredande af upplysningar angående dömde förbrytare m. m. har öfverlemnadt förslag till förordning angående straffregister jemte förslag till förändrad lydelse af 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen afvensom motiv till dessa förslag; och har Kongl. Maj:t öfverförstnämnda förslag infordrat utlåtanden från samtliga Hofrätterna, Kammarrätten och Fångvårdsstyrelsen.

Komitén för utarbetande af lagförslag rörande uppgifter om dömde förbrytare m. m.

Justitiekanslersemetet har utarbetat och till Kongl. Maj:ts pröfning öfverlemnadt ett förslag till instruktion för stadsfiskaler; och hafva Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen anbefalts att, efter magistraternas i länens städer hörande, i detta ärende afgifva utlåtanden.

Förslag till instruktion för stadsfiskaler.

I ändamål att bereda de till Högsta Domstolens pröfning inkomna mål ett hastigare afgörande har, enligt mellan Högsta Domstolens ledamöter träffad öfverenskommelse, Högsta Domstolen under åtta månader af året, med undantag af påsk- och julferierna, hållit sammanträden jemväl hvarje måndags eftermiddag samt tjenstgjort under pingstferierna, och kommer enahanda utsträckta tjenstgöring att ega rum jemväl under år 1893.

Ökad arbetstid inom Högsta Domstolen.

I anledning häraf har erforderlig tillfällig förstärkning af Nedre Justitirevisionens arbetskrafter varit under året anordnad.

Tillfällig förstärkning af Nedre Justitirevisionen.

Sedan Riksdagen för år 1893 anvisat ett extra anslag för Svea Hofrätts förstärkning med en öfvertalig, sjunde, division, har Kongl. Maj:t förordnat, att ifrågavarande division skall tjenstgöra under ett år från och med den 1 September 1892; och har Kongl. Maj:t under den 31 December 1892 medgifvit, att samma division må vara i verksamhet under ytterligare ett år från och med den 1 September 1893.

Tillökning af divisionernas antal i Svea Hofrätt.

På grund af derom gjord framställning har ordning blifvit faststald för val af borgmästare i staden Eksjö.

Ordning för val af borgmästare.

Efter vederbörandes förslag äro föreskrifter meddelade angående förändrad organisation af rådstufvurätten och magistraten i nämnda stad.

Organisation af rådstufvurätt och magistrat.

På grund af derom gjord framställning har förordnats, att Vexjö stad medgifvet anstånd med tillsättande af stadsfogde skall från och med 1893 års början upphöra och att stadens magistrat från nämnda tid skall vara öfverexekutor för staden, samt stadsfogde i laga ordning tillsättas.

Upphörande af anstånd med tillsättning af stadsfogde.

Angående ut- Till följd af det åt Fångvårdsstyrelsen lemnade nådiga uppdrag, hvarom arbetande af en för- förmåles i den till Riksdagen den 19 Januari 1888 aflåtna berättelse, har genom samling af för- nämnda styrelsens föranstaltande en samling af gällande författningar och andra fattningar och föreskrifter rörande fängsvården. andra föreskrifter rörande fängsvården.

Reglering af Regleringen af oregelbundenheter i rikets indelning har blifvit fortsatt; och rikets indel- hufvudsakligen på grund af förslag, som i sådant afseende framstälts i det den ning. 9 Oktober 1882 afgifna komitébetänkande, hafva befintliga oregelbundenheter i den judiciella indelningen reglerats i 8 särskilda fall.

Arméns vapen- Arméns vapenöfningar. öfningar.

Arméns vapenöfningar hafva under år 1892 omfattat:

vid de garnisonerade trupperna: öfningar för befäl och manskap under de vanliga exercistiderna, hvarjemte rekrytutbildningen samt skolor för underbefälsutbildningen pågått under hela eller större delen af året; derjemte hafva detachementsöfningar egt rum med 4. fördelningens i Stockholm förlagda trupper;

vid indelta infanteriet och Vermlands fältjägarcorps: rekrytmöte i 50 dagar i två omgångar; förberedande korpralskola i 50 dagar; korpralskola i 100 dagar; befälsmöte för en del officerare i 21 dagar, för öfrige officerare och underofficerare i 16 dagar samt för korpraler m. fl. i 12 dagar; skjutmöte i 8 dagar samt regementsmöte i 22 dagar;

vid indelta kavalleriet: rekrytmöte i två omgångar med 100 dagar i hvardera; remontmöte i två omgångar med 100 dagar i den första och 50 dagar i den andra, vid skånska husar- och dragonregementena i två perioder; befälsmöte för officerare i 15 dagar samt för underofficerare och korpraler m. fl. i 10 dagar; möte för fältarbetens öfvande i 10 dagar samt regementsmöte i 23 dagar;

med beväringstrupperna: befälsmöte för en del officerare i 21 dagar, för öfrige och underofficerare i 16 dagar samt för korpraler m. fl. i 12 dagar;

med beväringsmanskapet å fastlandet: första klassens beväringmöte vid infanteriet och trängen i 25 dagar, vid kavalleriet, artilleriet och fortifikationsstrupperna i 40 dagar; andra klassens beväringmöte vid infanteriet och trängen i 15 dagar;

med beväringsmanskapet å Gotland: första klassens beväringmöte i 30 dagar samt andra och tredje klassernas beväringmöten i 12 dagar;

48 beväringmän å fastlandet och 4 å Gotland hafva fullgjort hela sin beväringsofning såsom velocipedordonnanser.

Vid infanterivolontärskolorna å Karlsborg och i Norrköping, hvilka började den 12 sistlidne September för att fortgå till medlet af Juni månad 1893, undervisas respektive 355 och 93 elever.

Infanterivolontärskolorna å Karlsborg och i Norrköping.

Vid Norrbottens fältjägarcorps' volontärskola å Notvikens mötesplats afslutades den 30 April den kurs, som började den 1 Maj 1890. Den tvååriga kurs, som tog sin början den 1 Oktober 1891, har fortgått under hela året och räknar efter den 1 Oktober 55 elever.

Norrbottens fältjägarcorps' volontärskola.

Vid Vesternorrlands och Blekinge bataljoner hafva volontärskolor fortgått till den 1 November, hvilken dag ny kurs började. Elevantalet utgjorde den 1 November i Vesternorrlands bataljons skola: 86, deraf 4 från Norrbottens, 2 från Vesterbottens och 2 från Jemtlands fältjägarcorps, samt i Blekinge bataljons: 91, hvaraf 13 från Hallands bataljon.

Vesternorrlands och Blekinge bataljoners volontärskolor.

Vid kavalleriskolan å Ladugårdsgärdet, som började den 22 sistlidne Juli och kommer att fortgå till början af sommaren 1893, undervisas 63 elever.

Kavalleriskolan å Ladugårdsgärdet.

Fältöfningar hafva under sommaren varit anordnade för officerare af generalstaben, fortifikationen, 1., 5. och 6. fördelningarna.

Fältöfningar.

Till skjutskolan hafva såsom elever varit beordrade 45 officerare, deraf 1 från flottan. Dessutom hafva 7 regementsofficerare bevistat öfningarna under 12 dagar.

Skjutskolan.

Vid gymnastiska centralinstitutet undervisas såsom elever i instruktörskursen 22, i gymnastiklärarekursen 15 och i sjukgymnastkursen 4 officerare; vid ridskolan: i kavalleriofficerskursen 10, i stallmästare- och beridarekursen 4 samt uti infanteriofficerskursen 2 officerare; vid krigshögskolan: 38 officerare, deraf 2 från flottan, och vid artilleri- och ingenjörhögskolan 51 officerare, deraf 3 från flottan och 3 från infanteriet.

Skolor för officerares utbildning.

Till deltagande i en utbildningskurs i fältarbeten vid fortifikationen hafva varit beordrade 14 officerare och 14 underofficerare.

Kurs i fältarbeten.

Vid allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm har en militärläkarekurs varit anordnad under omkring 3 månader och har densamma genomgått af 7 läkare och 1 officer.

Militärläkarekurs.

Från krigsskolan hafva under året utexaminerats 56 elever, och såsom elever dit beordrats 74 sergeanter ur arméns regementen och corpser.

Krigsskolan.

Fem officersvolontärer hafva under året uppfyllt fordringarna för att kunna föreslås till reservunderlöjtnanter.

Lärokurser i hofbeslagskonst. Till kurser i hofbeslagskonst vid veterinärintitutet i Stockholm, veterinärintutningen i Skara och landbruksintitutet vid Alnarp, hvilka fortgå under sex månader, hafva beordrats 29 man ur kavalleriet, artilleriet, fortifikationen och trängen.

Lärokurser för utbildning af sjukvårdssoldater. Till de lärokurser för utbildning af sjukvårdssoldater, som i trenne omgångar egt rum under året och af hvilka sista omgången ännu pågår intill slutet af nästkommande Februari, hafva beordrats tillsammans 60 elever.

Kurser i gevärstillverkning och besigtning. Till de år 1892 vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori anordnade kurser i gevärstillverkning och besigtning för subalternofficerare af infanteriet hafva i två omgångar beordrats 6 officerare.

Till de kurser för undervisning uti behandling och vård af 1867—1889 års gevärs, hvilka anordnats vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori, har i tre omgångar beordrats 14 gevärsbandverkare från infanteriet.

Generalstabens verksamhet. För generalstabens verksamhet under år 1892 redogöres som följer:
Kommunikationsafdelningen har under året sökt följa utvecklingen af särskildt de svenska förbindelsemedlen.

Med afseende å *jernvägsnätet* hafva planer till trupptransporter uppgjorts och utarbetats. Vid besigtningen af mera betydande bandelar hafva särskildt kommanderade officerare närvarit.

Några vid afdelningen kommanderade aspiranter hafva varit sysselsatta att, med stöd af från statens och enskilda jernvägar inkomna uppgifter, fullständiga de inom afdelningen upprättade arbetsböckerna.

En officer ur Kongl. flottan, som under året tjenstgjort vid afdelningen, har varit sysselsatt med att ordna och fullständiga afdelningens uppgifter rörande *vattenkommunikationerna*.

Rörande *telefonnätet* är en officer för närvarande sysselsatt med fullständigandet af afdelningens uppgifter.

Vid *militärstatistiska afdelningen* hafva arbetena under året fortgått enligt plan. Dessutom hafva 1890 års mobiliseringsplaner för armén undergått den omarbetning, som blifvit nödvändig med anledning af Göta trängbataljons förläggning till Karlsborg, hvarjemte inom denna afdelning blifvit utarbetadt det till pröfning vid 1892 års urtima riksdag framlagda förslag till förbättrad härordning.

Å *krigshistoriska afdelningen* har arbetet på 2. delen af Sveriges krig 1808 och 1809 fortgått. Den omfattande undersökningen rörande inskrifterna

på arméns fanor och standar har afslutats. Arbetena för krigsarkivets ordnande hafva fullföljts enligt plan. Af originalhandlingar har arkivet fått mottaga 83 nummer, hvarjemte en del handlingar och kartor blifvit inköpta och åtskilliga afskrifter verkställda.

Vid *topografiska afdelningen* hafva följande arbeten blifvit under året utförda:

Triangelmätning: mindre kompletteringsarbeten i triangelnätet inom Vesterbottens län; triangelmätning af andra ordningen inom Södermanlands län för erhållande af ett tillräckligt antal stödjepunkter för sammansättningen af ekonomiska kartverkets stomkartor öfver nämnda län, samt inom Kopparbergs län för afdelningens egna stomkartearbeten.

Fältmätning, hvarigenom ett område af 27,4700 kvadratmil blifvit kartlagdt i skalan 1 : 50,000 och dermed konceptkartan för bladen *Åmål* och *Töcksmark* fullbordad samt för bladet *Arvika* till hälften färdig. I skalan 1 : 20,000 har, till fortsättning af den på grund af nådig generalorder den 13 Mars 1891 upprättade kartan öfver trakten kring Boden i Norrbottens län, ett område af 0,6200 kvadratmil blifvit kartlagdt, hvarjemte i skalan 1 : 5,000 blifvit uppmätt ett mindre område i trakten norr om Stockholm.

Revision på fältet har blifvit verkställd å fyra blad af kartan i skalan 1 : 20,000 öfver trakten kring Stockholm.

Höjdmätning är utförd dels inom Elfsborgs län för de under utgifning varande ekonomiska häradskartornas förseende med höjdsiffror, dels inom nämnda län samt Skaraborgs och Vermlands län för kartbladen *Venersborg*, *Åmål*, *Töcksmark* och *Arvika* af generalstabens karta öfver Sverige.

Af sistnämnda karta har afdelningen under året utgifvit bladet *Filipstad*.

Dessutom hafva rit- och gravyrarbeten för Norrbottens läns kartverk blifvit vid afdelningen utförda.

För fästningsartilleriet hafva anskaffats och bestälts:

- 3 st. 24 cm. kanoner, 35 kaliber långa, med lavettage,
 - 3 » 24 cm. hautbitser försöksmodell 91 med lavettage,
 - 18 » 8 cm. kanoner försöksmodell 91,
 - 12 » 5 cm. snabbskjutande kanoner försöksmodell 92 och 11 st. dertill hörande lavetter,
 - 25 » 8 mm. kulsprutor försöksmodell 92 med lavetter,
 - 1 » 17 cm. vall-lavettage modell 79,
 - 1 » 8 cm. fästningslavett försöksmodell 92,
 - 1 » rekylbroms till 12 cm. kanoner modell 85 med tillhörande kilram och bäddning, samt
- diverse försöksprojektiler.

Derjemte har utredning (delvis) anskaffats för 20 st. 12 cm. haubitser modell 91.

Fältartilleriet.

För fältartilleriet hafva anskaffats:

- 6 st. tvåspända packvagnar modell 92 för artilleriet,
- 700 » 1889 års manskapssablar,
- 2 » säkerhetsskjul för Marma skjutfält, och
- 3,500 » projektiler.
- 10 st. infanteriammunitionsvagnar modell 52 hafva förändrats till modell 52—79.
- 10 st. infanteriammunitionsvagnar modell 78 jemte dertill hörande utredning hafva anskaffats.

Endast inhemska bruk och verkstäder hafva anlitats för förestående arbeten med undantag af de omnämnda 3 st. 24 cm. kanonerna med tillhörande lavettage, hvilka beståts hos firman »Sir Joseph Whitworth & Comp. Limited» i England.

Krut.

Vid Åkers krutverk hafva tillverkats:

- 8,100 kg. 10 mm. krut försöksmodell 92,
- 60,000 » 5 mm. krut modell 79 och
- 4,085 » diverse handelskrut.

Vid apyritlaboratoriet å Marieberg hafva tillverkats:

- 5,518 kg. handgevärskrut modell 92.

Vid krutfabriken Kruppamühle i Ober-Schlesien hafva beståts:

- 23,000 kg. bomullskrut, hvaraf
- 13,000 » äro levererade.

Patrontillverk-
ning m. m.

Vid ammunitionsfabriken hafva under året tillverkats:

- delar till 1,000,000 skarpa patroner till 1867—89 års gevär,
- 250,000 st. lösa patroner till 1867—89 års gevär,
- 50,000 » skarpa d:o » 1871 års revolver,
- 50,000 » d:o d:o » 1887 års d:o,
- 2,000 » tunga dubbelrör modell 85 med 12 cm. rörtallrik,
- 2,000 » tunga nedslagsrör modell 85,
- diverse rör för försök,
- 20,000 st. fyrrör för krevadpatroner,
- 2,000 » 12 cm. segmentstaplar,
- 360,000 » 13,5 mm. gjutna hårdblykulor,
- 4,500 » blyplomber för krutkärls försöglning, hvarjemte hafva tillverkats:
- 325,000 » skarpa patroner till 1867—89 års gevär, afsedda till profskjutning och skottställning.

Från utlandet hafva anskaffats:

- 7,300,000 st. hylsor med tändhattar och kulor för patroner till 1867—89 års gevär.

Vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori hafva förändrats: 19,600 st. 1867 års till 1867—89 års gevär samt dessutom tillverkats ett stort antal olika delar till 1867—89 års gevär. Gevärstill-
verkning
m. m.

Från utlandet hafva för försök anskaffats:
dels 52 st. repeterkarbiner och dels åtskilliga repetergevär af olika modeller.

Å Karlsborg äro under uppförande ett förrådsskjul och ett artillerilaboratorium, båda afsedda att fullbordas under år 1893. Byggnads-
arbeten.

Å Bredåkra har uppförts ett gevärsförråd och å Malmen är ett dylikt förråd under uppförande.

Inom hufvudfästningen hafva förrådshalfven kring midteltornet blifvit fullt påmurade och asfalttäckta, jordfyllningen delvis pålagd öfver dessa förrådshalf och utlemningsmagasinet N:o 2; stödmuren för slutvärnets sköldvall har uppmurats å 30 m:s längd öster och 60 m:s vester om midttornet, samt vallen delvis upplagts å dessa sträckor; tillverkningen af portar för fästningens poterner har påbörjats. Karlsborgs
fästning.

Å Vaberget har södra hälften af det under arbete varande fortets yta planerats, utsprängningen af fas- och flankgrafvar fullbordats, sju stycken brunnar för större och mindre kanontorn utsprängts och samtliga tunnelsprängningar fullbordats, med undantag af en större tunnel i verkets norra hälft samt åtskilliga mindre inom verket och under glacisen. Återstående sprängnings- och murningsarbeten antagas kunna i det närmaste fullbordas under innevarande år.

Återstående inredningsarbeten för Vaxholms artillericorps hafva blifvit utförda. Stockholms
skärgård.

Arbetena å minförsvarsbatteriet å Kungsholmen, för hvars fullbordande under 1892 af Riksdagen beviljats 54,000 kronor, hafva fortgått, men ej kunnat afslutas, emedan de vid Finspongs styckebruk beställda pansarlavetterna till batteriets tre snabbeldskanoner icke kunna levereras förr än under innevarande år. Med undantag af de i nödvändigt sammanhang med dessa lavettens uppställning stående arbeten är batteriet emellertid till öfriga delar fullkomligt färdigt. Karlskrona.

De genom nådiga brefvet den 4 Mars 1892 anbefalda arbeten i och för uppställning å Kungsholms fästning af 3 stycken 24 cm. kanoner i höj- sänklavettage hafva för dertill af Marinförvaltningen anvisade medel nu blifvit utförda med undantag af bröstmuren till en bäddning.

Å detta etablissement, hvartill Riksdagen för innevarande år beviljat ett anslag 381,300 kronor, och hvilket enligt nådiga brefvet af den 25 sistlidne September skall förläggas i Östersund samt omfatta kanslihus, kasern för 2 Kaserneta-
blissementet i
Jemtland.

12 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.*

batterier, matinrättningsbyggnad, exercishus, ridhus och vinterstall, förrådsbyggnader och skosmedja, hafva arbetena så långt framskridit, att kasern och matinrättningsbyggnaden, kanslihuset, exercishuset och stallet äro under tak, ridhuset uppfördt till takfoten samt planeringsarbetena till största delen utförda inom det område af kaserntomten, som erfordras för en division.

Kaserneta-
blissementet i
Göteborg. Detta etablissemang, beläget vid Qviberg och för hvilket genom nådigt bref af den 16 Oktober 1891 anvisats ett belopp af 1,484,600 kronor, har under året påbörjats och arbetena så långt fortskridit, att undergrunderna för kanslibyggnaden, vestra kasernflygeln, matinrättningen, exercishuset, stallbyggnaderna, skosmedjan och ridhuset äro färdiga, sydöstra kasernflygeln uppförd under tak samt sprängnings- och utfyllningsarbetena i det närmaste utförda.

Fortifikations-
personalens
öfningar. I fortifikationens fältöfningar, som fortgått under 6 veckor i Stockholms skärgård, hafva deltagit 5 officerare och 2 underofficerare.

Till afvägningsarbeten vid Boden (Öfver-Luleå) hafva varit beordrade 2 subalternofficerare, den ena under en tid af omkring två månader och den andra under en månad.

Fortifikationstruppernas öfningar hafva bedrifvits efter samma grunder som föregående år. Ett instruktionskompani ur pontonierbataljonen har i och för öfningar varit förlagdt till Laxön under en del af Juli och hela Augusti månad; ett dylikt kompani ur sappörbataljonen har för samma ändamål under hela Augusti och någon del af September månad varit förlagdt å Vaberget.

14 officerare och 14 underofficerare af infanteriet hafva vid ingenjörtrupperna genomgått en genom generalorder anbefald utbildningskurs i fältarbeten.

Brefdufve-
station. Vid brefdufvestationen å Karlsborg har pågått tränering af dufvor på olika flyglinier.

Kommen-
dering och
studieresa. En officer af fortifikationen har varit beordrad att genomgå årets skjutskola å Rosersberg.

I och för militära studier har en fortifikationsofficer vistats utrikes under en månad.

Ingenjör-
materielen. Anskaffningen och tillverkningen af fältingeniörmateriel har så fortgått, att utaf den i chefens för fortifikationen underdåniga skrifvelse med stöd af 1888 års mobiliseringsplan beräknade materiel endast återstå fältsignalkompaniets depotfordon samt fältparkens ombildande till en skanstygskolonn, hvartill medel beviljats för år 1893.

Skarpskytte-
väsendet. Ett antal skytteföreningar och skyttegillen inom olika delar af riket hafva erhållit understöd för anordnande af skjutbanor m. m.

Åtskilliga af Kammarkollegium meddelade utslag angående rotering af hem- Roteri-
man och lägenheter hafva enligt gällande föreskrifter blifvit Kongl. Maj:ts pröf-
ning underställda; och har Kongl. Maj:t vid de underställda utslagen, hvilka icke
varit hos Kongl. Maj:t öfverklagade, låtit bero. Dessutom hafva åtskilliga mål
angående rotering blifvit genom besvär dragna under Kongl. Maj:ts pröfning.

På föredragning af chefen för Landtförsvarsdepartementet hafva följande för- Utfärdade för-
fattningar af Kongl. Maj:t utfärdats: fattningar.

den 22 April: kungörelse angående förändrad lydelse af § 127 i Kongl.
förordningen den 6 December 1886 angående inskrifning och redovisning af
värnpligtige samt deras tjenstgöring m. m.; *den 27 Maj:* lag angående förändrad
lydelse af §§ 14, 16 och 17 samt § 27 mom. 2 af värnpligtslagen den 5 Juni
1885; *den 10 Juni:* kungörelse angående ändrad lydelse af 7 § i gällande in-
struktion för Arméförvaltningen; *den 22 Juni:* kungörelse angående ändrad
lydelse af 67 § i gällande instruktion för fästningsintendenturen på Karlsborg;
den 5 Augusti: förnyadt reglemente för ridskolan vid Strömsholm; *den 16 Sep-
tember:* kungörelse angående särskild fältkrigsrätt för den till Norrköpings
militäretablissemang sammandragna afdelning af krigsmagten; *den 2 December:*
lag angående ändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen; lag angående
lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna; kungörelse angående ändring i
gällande bestämmelser beträffande soldatkontrakten vid indelta armén; *den 22
December:* förnyadt förordning angående inskrifning och redovisning af värn-
pligtige samt deras tjenstgöring m. m.; förnyadt reglemente för undersökning
af värnpligtiges duglighet till krigstjenst.

Den officer, som under år 1891 uppehållit sig i Tyskland för studier inom Utrikes kom-
det elektrotekniska området, har under år 1892 återkommit till fäderneslandet; menderade
och har en annan officer för studier i samma ämne utrest till Frankrike, Eng- officerare m. fl.
land och Nordamerika. Derjemte hafva under året tvenne mariningeniörer
varit kommenderade utrikes: den ene till Creusot för att öfvervaka tillverk-
ningen af pansarplåt för pansarbåten Thule, hvarjemte han besökt Whitehead's
i Fiume och Schwartzkopff's i Berlin verkstäder för att inhemta kannedom om
mintillverkningen på dessa ställen, och den andre till Kiel för att besigtiga
och emottaga 8 st. sjelfgående minor, tillverkade i Berlin.

Under det med den 30 September 1892 tilländalupna undervisnings- och Flottans öfnin-
öfningsår hafva följande flottans fartyg varit använda: fregatten Vanadis under gar och under-
visningsverk.

4¹/₂ månader för öfvande af sjökrigsskolans kadetter; korvetten Norrköping under 5¹/₂ månader för öfning af manskap, tillhörande den värfvade stammen vid båda stationerna samt för pröfning af aspiranter till sjökrigsskolan; fyra briggar i 3³/₄ månader för skeppsgossarnes öfning.

Skjutskolans afdelning, förlagd i Karlskrona skärgård, har under en tid af 2¹/₂ månader öfvats ombord å skolfartyget Stockholm samt å 2 kanonbåtar; minafdelningen i samma skärgård, förlagd å logementsfartyget af Chapman, har öfvats i 1³/₄ månad, för hvilket ändamål 2 ångkranpråmar, 1 stångminbåt jemte nödigt antal pråmar och båtar varit disponibla. Erforderlig materiel har varit stäld till vederbörande stationsbefälhafvares förfogande för utförande af min-öfningar vid stationerna.

För de flottan tilldelade värnpligtige hafva skolfartyget Stockholm, logementsfartygen af Chapman och Eugenie användts, de förra vid Karlskrona och det senare vid Stockholms station, och har de vapenöfvades antal utgjort vid förstnämnda station 725 och vid den sistnämnda 190 man.

Under Juli och Augusti månader hafva en korvett samt fyra kanonbåtar varit på expeditioner för öfning och utbildning af personalen samt för försöks verkställande med diverse ny materiel.

Kanonbåten Svensksund jemte fyra 1:a klassens minbåtar hafva under 1¹/₂ månad varit på expedition för öfning i handterande af minbåtsmateriel.

Chefsfartyget Drott och kanonbåten Alfhild hafva äfven användts för expeditioner å rikets ostkust.

Kanonbåten Svensksund är för närvarande stationerad vid rikets vestkust för bispringande af nödställda fartyg och fiskebåtar samt för uppehållande af ordning under pågående sillfiske.

Vid början af läsåret 1891—1892 utgjorde antalet kadetter vid sjökrigsskolan 73, af hvilka 7 under Oktober månad 1892 utexaminerades. Desse befordrades samtliga till officerare vid Kongl. flottan. En kadett har på grund af underkännande betyg lemnat skolan, hvaremot 9 ynglingar vunnit inträde derstädes; och utgör antalet kadetter för närvarande 74.

I skeppsgosseskolan har undervisning meddelats åt 305 skeppsgossar, af hvilka 23 utexaminerats och 45 af annan orsak lemnat skolan.

Vid exercisskolan i Karlskrona hafva 514 man och vid exercisskolan i Stockholm 315 man erhållit undervisning, af hvilka vid förstnämnda station 435 man och vid sistnämnda 294 man blifvit approberade. Dessutom hafva vid Karlskrona stations exercisskola 5 underlöjtnanter genomgått befälskurs och 20 reservofficersaspiranter militärkurs, af hvilka sistnämnde 10 utnämnts till reservunderlöjtnanter. Vid exercisskolan å Kungsholms fästning har uti de olika kurserna undervisning meddelats åt sammanlagdt 137 man, af hvilka 116 approberats.

I underbefälsskolan i Karlskrona har undervisning meddelats 10 reserv-officersaspiranter och 105 man, af hvilka samtliga aspiranter och 73 man approberats. Tvenne underofficerare hafva genomgått sjökaptensklassen.

Vid Stockholms stations underbefälsskola hafva undervisats 47 man, af hvilka 33 man approberats.

Vid minskolan i Karlskrona hafva 11 officerare, 10 reservofficersaspiranter och 57 man samt vid minskolan i Stockholm 70 man åtnjutit undervisning. Af dessa hafva alla approberats utom 8 man i Karlskrona och 6 man i Stockholm.

Vid rikets navigationsskolor hafva under läsåret 1891—1892 varit inskrifne i navigationsafdelningen: 228 elever, af hvilka 126 utexaminerats såsom styr-
män och 74 såsom sjökaptener, samt i maskinistafdelningen: 93 elever, af hvilka 55 aflagt maskinist- och 32 öfvermaskinistexamen. Antalet af dem, som utan att såsom elever hafva tillhört skolorna åtnjutit undervisning derstädes, har utgjort 17, af hvilka 8 aflagt styrmans-, 2 sjökaptens- och 7 öfvermaskinistexamen. Uti den inom sjökaptensklassen anordnade speciella undervisning i ångmaskinlära hafva tillsammanslagdt 95 elever deltagit, af hvilka 88 undergått godkänd examen i detta ämne. Navigations-
skolorna.

För att bereda lärarepersonalen vid skolorna tillfälle att inhemta en mera omfattande kunskap företrädesvis i de nyinförda ämnena: deviationslära och tidvattenslära, hafva under sistlidne sommar anordnats kostnadsfria och frivilliga föreläsningkurser, hvilka vunnit en ganska liflig anslutning inom lärarepersonalen, af hvilken personal 5, efter afslutade kurser, aflagt examen för behörighet att vinna anställning såsom föreståndare för navigationsskola.

Karlskrona station: pansarbåten Svea: inredningen å trossdäck har blifvit ändrad och värmeledning medelst ånga anordnad; pansarbåten Göta: två öfvervattensminutskjutningstuber hafva blifvit tillverkade och uppsatte å trossdäck, värmeledning medelst ånga är under arbete och diverse inventarier hafva anskaffats; pansarbåten Thule: två 25,4 cm. lavettage med tillbehör, två luftkompressionspumpar och tre ångmaskiner för drifvande af dynamomaskinerna samt ångpannor och ångmaskiner med allt sitt tillbehör för tvenne ångslupar hafva blifvit tillverkade; kanonbåten Svensksund: en luftkompressionspump och diverse inventarier hafva tillverkats samt diverse kompletterings- och utrustningsarbeten utförts; minbåtarne Gondul och Gudur: fartygsskrofvn uppsatta och bordlagda, lysmaskiner och strålkastare färdiga, ångmaskiner och ångpannor, luftkompressionspumpar, styrmaskiner, inredning, inventarier och utrustningseffekter äro under tillverkning; minbåten Agda: kompletteringsarbeten samt prof- och besigtningaresor äro afslutade; kanonbåten Disa: arbeten i och för ändrad bestyckning hafva afslutats; korvetten Norrköping: pivotfästen och skenor till 4 st. 12 cm. kanoner hafva tillverkats och apterats. Fartygs-, hus-
och andra
byggnader.

Briggen Snappopp har fått svår reparation af botten. Kapell af galvaniserad, korrugerad jernplåt hafva tillverkats för ångmudderfartyget och två mintransportpråmar. Skolfartyget Stockholms ångpannor och ångmaskiner hafva uttagits ur fartyget samt maskineriet slopats. Slopning af korvetten Josephine har afslutats.

Nya kolskjulen å Söderstjerna äro till byggnaden fullbordade och planering för jernvägsspårs utläggning under arbete. Återstående förändringsarbeten i och för uppförande af ett trapphus för kasernen N:o 2, sammanbyggnad af kasernerna N:is 1 och 2 samt uppförande af två trapphus och förändringsarbeten i kasernen N:o 1 äro utförda samt centraluppvärmning i kasernerna N:is 1 och 2 anordnad.

Grundgräfning för tillbyggnad af underbefälsskolans hus vid Drottninggatan är under arbete.

För upphalningsslip för minbåtar hafva verkstälts erforderliga muddrings- och sprängningsarbeten och bank upplagts samt är under arbete tillverkning af vaxlar och vagnar och anordning för uppställning af elektrisk kraftmotor.

Exercishuset för sjömanscorpsern har blifvit utvidgadt genom intagande af den söder om detsamma löpande skjutbanan.

För lotsverket äro bostadslägenheterna för fyrpersonalen å »Godnatt» flyttade till annan del inom fortet.

Rustkammare hafva inredts å och en luftkompressionspump för 24 cm. lavettage tillverkats för fästningen Kungsholmen, hvarjemte tre hvalf inredts i och för anbringande af elektrisk belysning.

Stockholms station: nybyggnaden af minbåten Agne är afslutad; pansarbåten Hildur har undergått svår reparation, hvarjemte till såväl denna som till pansarbåtarna Gerda och Sölve nya ankarspel blifvit tillverkade.

Till ångslupen Eugén har nytt ångmaskineri tillverkats.

För fasta minförsvaret hafva åtskilliga arbeten blifvit utförda för minmaterielen till Fårösund och nybyggnad af minkranpråmen N:o 6 är nyligen påbörjad. För norska torpedväsendet äro sjelfgående minor under förändring.

Kruthusanläggningen å Bergholmen är påbörjad.

Erforderliga reparations- och underhållsarbeten hafva blifvit utförda å stationens hus och byggnader såväl utom som inom varfvet samt i kaserner, verkstads- och förrådsbyggnader, maskinerier, dockan, bäddar, kranar, vägar, kajer, broar, stängsel, spårvägar samt vatten-, gas- och telegrafledningar.

För flottans räkning bygges pansarbåten Thule vid Bergsunds mekaniska verkstads aktiebolag och pansarplåten till nämnda fartyg är tillverkad och levererad af firman Schneider & C:o i Creusot.

Artillerimateriel, projektiler, minor, m. m.

Under år 1892 hafva för flottans räkning anskaffats: 2 st. 25 cm. kanoner, 4 st. 15 cm. kanoner med tillhörande lavettage, 5 st. 57 mm. kanoner med till-

hörande lavettage; 5,000 patronhylsor, 3,000 säkerhetskapslar, 4,000 projektiler och 5,000 tändhattar, alla dessa patrone-delar för 57 mm. kanon; 1,883 st. projektiler för kanoner af öfriga kalibrar; 350,000 skarpa och 100,000 lösa patroner till gevär m/67—89; 125,000 revolverpatroner, 20,000 tändpatroner samt 3,500 hylsor till dylika; 17,500 kg. brunt prismatiskt krut samt för minväsendet afsedda 10,625 kg. handgevärskrut. I och för profskjutning af projektiler har en stålplåt anskaffats, och har äfven för flottans räkning genom Arméförvaltningens artilleridepartements försorg 1,400 st. gevär m/67 blifvit förändrade till m/67—89. Vidare hafva flera tänd- och syft-stationer för minpositioner i Stockholms skärgård och vid Karlskrona blifvit färdigbyggda och försedda med inventarier samt ett mindre parti elektriska kablar äfvensom handminor tillverkats.

Under år 1892 hafva följande sjömätningar blifvit utförda:

Sjökarteverket.

vid Gefleborgs läns södra kust och skärgård, der desamma, från föregående års slutpunkter vid Limö och Edskö, blifvit fortsatta till Iggö, omfattande en areal af 2,39 kvadratnymil, uppmätta i skalan 1 : 20,000, och 2,11 kvadratnymil, upplodade i skalan 1 : 50,000; samt

vid Norrbottens läns kust och skärgård, der desamma, från föregående års slutpunkter vid Rånö, fortsattes till Siksundsö, Bergö och Rånö vestra sida, omfattande en areal af 1,14 kvadratnymil, uppmätta i skalan 1 : 20,000.

Vid sjömätningsexpeditionen detta år hafva tjenstgjort 2 officerare, 4 underofficerare, 2 maskinister och 34 man gemenskap eller tillsammans 42 personer. En vid sjökarteverket tjenstgörande officer har under en kortare tid på hösten utfört sekundär triangelmätning vid Gefleborgs läns kust.

Under året äro i koppar färdiggraverade en specialkarta öfver Öregrunds skärgård i skalan 1 : 100,000, en kustkarta öfver Stockholms skärgård i skalan 1 : 200,000 och en passkarta öfver Finska viken i skalan 1 : 350,000; hvarjemte sjökarteverkets kartplåtar under året erhållit omfattande rättelser och tillägg och 6 nya kartplåtar blifvit guillocherade.

I sjökarteverkets galvanoplastiska laboratorium hafva under året 39 kartplåtar blifvit förjernade och i sjökarteverkets koppartryckeri hafva under året blifvit tryckta 9,688 sjökort och korrekturblad, 419 militärspecialer och 2,240 förtoningsplanscher. Nettobeloppet af influtna medel för försålda sjökort har uppgått till 13,370 kronor 70 öre.

Under år 1892 har ej vidtagits någon förändring i antalet af de under byrån lydande särskilda observationsstationerna, hvilka således fortfarande utgöras af: 20 stationer för fullständigare meteorologiska observationer; 21 stationer för endast nederbörds-mätning; 15 stationer för hydrografiska iakttagelser, af hvilka stationer 9 äro fyrfartyg; 7 stationer för vattenhöjdmätning med re-

Nautisk-meteorologiska byrån.

gistreringsapparater; 2 stationer för vattenhöjdmätning med peglar, vid Grön-skärs och Olands norra udde fyrplatser; samt 6 stationer för vattenhöjdmätning med peglar inom sjön Mälaren, hvilka senare bekostas af hushållningssällskapen i Stockholms, Upsala, Vestmanlands och Södermanlands län.

Tjugu meteorologiska observationsjournaler, förda dels å örlogs- och dels å handelsfartyg, hafva blifvit till byrån inlemnade och, sedan lämpliga utdrag af desamma verkstälts, öfversända till meteorologiska institutet i Utrecht för observationernas bearbetande och vidare tillgodogörande.

Medelvärderna af de vid byråns stationer år 1891 utförda meteorologiska och hydrografiska observationerna hafva blifvit beräknade och sammanställda, hvarjemte de vid vattenhöjdmätningstationerna registrerade vattenhöjderna blifvit, i den mån diagrammen inkommit till byrån, tabellariskt sammanförda.

Åtskilliga flottan tillhöriga instrument hafva blifvit å byrån, efter verkställda reparationer, besigtigade samt jemförda med byråns normalinstrument.

Byråns bok- och kartsamlingar hafva blifvit tillökade såväl genom inköp som ock genom gåfvor från åtskilliga in- och utländska institutioner och en del nya instrument hafva upphandlats.

Lotsverket. Ett nytt ångfyrskropp har utlagts vid grundet Fladen i Kattegat. Det är försedt med omgående spegelapparat, visande röd gruppblänkfyr, äfvensom mist-sirén för ånga.

Nya ledfyrar äro uppförda på Lörudden utanför Sundsvall, Kräkön utanför Hudiksvall, Råstensudde i Öregrunds skärgård, Ådkubben och Skötkubben i närheten af Sandhamn, Laboratoriholmen i Karlskrona samt vid Hellevik i Blekinge. Privata led- och hamnfyrar äro uppförda vid Skutskär, Visby, Bäckviken på Hven, vid Lerberget på Skånes vstra kust samt vid Vanäs udde nära Karlsborg.

Större eller mindre ändringar eller ombyggnader äro vidtagna med Malörens, Yxhammarskubbens, Bokö, Ledskärs och Alens fyrar.

Åtskilliga nya grund äro upptäckta, företrädesvis i Norrbottens och Smålands skärgårdar. Vid dessa äfvensom vid nya farleder, hvilka upptagits i Söderhamns skärgård och i Öregrundsgrepen, äro utsatta 51 nya flytande sjömärken, jemte det att 26 dylika märken undergått förändring. Endast 4 prickar hafva indragits.

Två nya stångmärken och ett nytt kummel hafva uppförts, hvarjemte två äldre kummel blifvit ändrade.

Mistapparaten vid Simpnäsklubb, hittills drifven med handkraft, har blifvit försedd med petroleummotor.

Kappelshamns lotsplats på Gotland har indragits.

För besörjande af lotsuppassningen vid norra inloppet till Öresund har tills vidare en ångbåt stationerats vid Öresunds norra lotsstation i Viken.

En öfverenskommelse om samarbete vid lotsning och delning af lotsningsförtjensten mellan Öresunds norra lotsstation i Viken och Helsingörs lotseri har den 19 December 1892 afslutats i Köpenhamn mellan svenska Lotsstyrelsen och danska Marinministeriet.

Enligt från Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande inkomna uppgifter utgjorde de intill den 1 November 1892 vakanssatta nummer af båtsmanshållet 2,333, deri icke inbegripna de inom Blekinge län och Södra Møre härad af Kalmar län på 10 år vakanssatta rotar, hvilkas antal vid sama tid utgjorde 1,049.

Vakanssättning
inom båts-
manshållet.

Under året uppgick antalet ansökningar om antagning i flottans värfvade stam till 585 och hafva af de sökande 315 blifvit i den nya sjömanscorpsen underställda.

Rekrytering
vid flottans
värfvade stam.

Åtskilliga af Kammarkollegium gifna utslag angående rotering af hemman inom Göteborgs och Bohus län hafva enligt gällande föreskrifter blifvit Kongl. Maj:ts pröfning underställda, och har Kongl. Maj:t låtit vid de underställda utslagen bero.

Rotering.

Under år 1892 hafva följande allmänna författningar blifvit på föredragning af chefen för Sjöförsvarsdepartementet utfärdade, nemligen: *den 22 Januari*: reglemente för flottans pensionskassa och kungörelse angående särskildt fastställda grunder för pensioneringen af embets- och tjenstemän samt vaktbetjente vid Lotsstyrelsen äfvansom af befäl och underbefäl vid lotsverket; och *den 5 Augusti*: kungörelse angående ändrad lydelse af § 22 i reglementet för lotsverkets enskilda pensionskassa.

Utfärdade för-
fattningar.

Under sistförflutna vinter och vår erbjöd väderleken icke något anmärkningsvärdt och det i vanlig tid började vårbruket försiggick särdeles lätt, då jorden befann sig i ett mycket luckert tillstånd. Efter afslutad sådd hugnades landet med riklig nederbörd, särskildt under Juni månad, och, oaktadt sommaren ej var särdeles varm, utvecklade sig såväl foderväxter som säden ovanligt yppigt, hvilket haft till följd att landet i sin helhet erhållit en god skörd, hvilken knappast torde öfverträffas af någon under de senaste trettio åren. Härifrån göra dock de nordligaste länen undantag. Dessa hafva nemligen redan i början af Augusti hemsökts af förhärjande froster och särskildt Norrbotten

Jordbruket.

under våren och sommaren derjemte af gräsmask. I följd häraf och af talrika öfversvämningar å ängsmarkerna har skörden i Norrbottens län såväl af säd som af foderväxter och rotfrukter närmast sig missväxt. Till lindrande af den nöd, hvori en del af länets befolkning sålunda råkat, har Kongl. Maj:t vidtagit särskilda åtgärder.

Hösten har varit mycket regufattig, i synnerhet under November månad, och flera orter inom landet hafva till följd deraf lidit utaf vattenbrist. Höst-såden företer dock inom de flesta delarne af landet ett lofvande utseende.

Husdjurs-
skötsel.

Den med statsmedel understödda nötboskapspremieringen inom riket har allmänt omfattats med synnerligt intresse, och hafva samtliga hushållningssällskapen, med undantag af ett enda, sökt och erhållit bidrag af de utaf Riksdagen till understödjande af premiering af nötboskap anvisade medel.

Landbruks-
institutet vid
Ultuna.

Kongl. Maj:t har den 14 Oktober 1892 dels utfärdat förnyade nådiga stadgar för landbruksinstitutet vid Ultuna att tillsvidare från och med den 1 November 1892 lända till efterrättelse, dels ock meddelat närmare bestämmelser angående vården och förvaltningen af Ultuna landtegendom. Vid institutet har undervisningen enligt de nya stadgarne tagit sin början i nyssnämnda November månad.

Lägre landt-
bruksskolor.

Kongl. Maj:t har den 25 Juni 1892 förordnat, att vid lägre landtbruksskolor, der sådant af skolans styrelse anses önskvärdt, anstånd med tillämpningen af förnyade nådiga reglementet för de med statsmedel understödda lägre landtbruksskolor den 11 Juni 1887 må ega rum till den 1 November 1893.

Den vid egendomen Kristinedal i Fröskogs socken af Tössbo härad på Dalsland förlagda landtbruksskolan har med utgången af Oktober månad år 1892 upphört.

Landtmanna-
skolor.

För år 1892 hafva statsbidrag lemnats till landtmannaskolorna vid Vaddö i Stockholms, Åsa i Södermanlands, Lunnevad i Östergötlands, Södra Vi och Ebbetorp i Kalmar, Hemse i Gotlands, Ronneby i Blekinge, Önnestad i Kristianstads, Hvilan i Malmöhus, Katrineberg i Hallands, Skara i Skaraborgs, Molkom i Vermlands och Ope i Jemtlands län.

Reglering af
landtbruks-
ingenjörss-
distrikt.

Enligt Kongl. Maj:ts beslut den 12 Maj 1892 har från och med den 1 Augusti samma år från det landtbruksingenjörssdistrikt, som utgjorts af Blekinge och Kristianstads län, det förra länet fränskilts och förenats med det landtbruksingenjörssdistrikt, som förut omfattat Gotlands län.

Under år 1892 hafva till husslöjdens befordran vidtagits likartade åtgärder som under de närmast föregående åren. Af statsmedel hafva under året för detta ändamål till hushållningssällskapen utdelats anslag till ett sammanlagdt belopp af 23,000 kronor, hvarjemte sällskapen och i flera län äfven landstingen för ändamålet anvisat jemförelsevis betydliga belopp.

Husslöjden.

Liksom under näst föregående år hafva jemväl under år 1892 sju med statsmedel understödda kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behov varit i verksamhet, nemligen i Skara, Halmstad, Kalmar, Vesterås, Örebro, Hernösand och Jönköping. Likaledes hafva aderton frökontrollanstalter under sistlidna år erhållit understöd af statsmedel.

Kemiska stationer och frökontrollanstalter.

Äfven under år 1892 har en med statsmedel aflönad agent varit anställd i Manchester för befrämjande af svenska mejeriprodukters afsättning i England.

Mejeriagenten i Manchester.

Med understöd af statsmedel har sakkunnig person under nästlidna år besökt Spanien i ändamål att derstädes taga kännedom om den spanska osttillverkningen och möjligheten att derstädes afsätta svenska mejeriprodukter.

Beredande af afsättning för mejeriprodukter i Spanien och för lefvande kreatur i Tyskland m. fl. länder.

Med anledning af det i Storbritannien under år 1892 utfärdade förbud mot införsel af lefvande kreatur och det deraf vållade afbrottet i afsättningen af svensk slagtboskap till nämnda land, har likaledes med understöd af statsmedel annan sakkunnig person besökt Tyskland, Frankrike och Belgien för att i dessa länder inhemta noggrann kännedom om möjligheten af och villkoren för en fördelaktig afsättning i samma länder af lefvande kreatur från Sverige.

Sillen har under 1892 års höst fortfarande i riklig mängd gått till i bohussländska skärgården, hvarifrån under den sistlidne vår afslutade sillfiskesäsongen 1891—1892 betydliga quantiteter ej blott färsk utan äfven saltad sill exporterats. Enligt de spridda uppgifter, som angående sillfångsten ännu inkommit, har denna vid Hallands kust utfallit något bättre än under de närmast föregående åren. Öresundsfisket deremot har varit sämre, likaså ålfisket vid ostkusten af Skåne och i Blekinge.

Fiskerinäringen.

Laxfisket i rikets elfvar synes på ostkusten hafva utfallit ganska godt och i vestkustelfvarne åtminstone medelmåttigt. Laxfisket i hafvet har varit rätt gifvande; äfven i Venern samt Klarelfven har laxfångsten varit god, liksom förhållandet äfven i allmänhet synes hafva varit med andra fisken i nämnda sjö.

För åstadkommande af snabba och tillförlitliga underrättelser om sillfiskets utfall vid olika delar af Bohusläns kuster har särskildt anslag blifvit beviljad.

Premiering af saltad strömming för uppmuntrande af bättre beredning af denna produkt har inom vissa län fortgått.

22 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.*

Fond för fiskerinäringens befrämjande.

Sedan Riksdagen anvisat medel för inrättande af en fond för fiskerinäringens befrämjande, från hvilken fond lån finge tilldelas landsting eller hushållningssällskap, som förklarar sig villigt utlemna låneunderstöd för anskaffande af fiskebåtar och fiskeredskap eller för anläggande af smärre inrättningar för tillgodogörande och förädling af fiskets produkter, har Kongl. Maj:t den 3 Juni 1892 utfärdat kungörelse angående bildandet af denna fond.

Komité.

Med anledning af Riksdagens underdåniga framställning om utfärdande af en särskild ordningsstadga för hafs fisket vid rikets westkust, har Kongl. Maj:t den 29 Juli 1892 uppdragit åt en komité att, efter utredning af hithörande förhållanden, såvidt de angå Göteborgs och Bohus län, afgifva det förslag i ämnet, hvartill utredningen må gifva anledning.

Fiskeriagenten i norra Tyskland.

För fiskhandels befrämjande har äfven under år 1892 en agent med aflöning af statsmedel varit anställd i Berlin.

Stuteriärendet.

Kongl. Maj:t har den 25 Juni 1892, med bifall till Riksdagens framställning i ämnet, förordnat, att Ottenby stuteri med hingstdepot skall indragas och dithörande landtbeskällareområde förses med hingstar från de öfriga depoterna. I följd häraf hafva under året från nämnda stuteri 12 hingstar öfverflyttats till Strömsholms och Flyinge hingstdepoter samt 80 hästar blifvit försälda.

Vid de under år 1892 hållna besigtningssmöten för prisbelönande af hästar hafva fastställda pris blifvit utbetalda för 1,979 hästar, nemligen 312 hingstar, 688 fölston och 979 unghästar, förutom de hästar, som af vederbörande nämnder prisbelönats med dertill af landsting och hushållningssällskap särskildt anslagna medel.

För Strömsholms och Flyinge hingstdepoter hafva under samma år inköpts 30 hästar, nemligen inom landet 2 samt från utlandet 28, deraf 1 fullblodshingst från Danmark, 9 hingstar från Nordtyskland och 18 hingstföl från Hannover.

Kreaturs transport å ångfärjan mellan Helsingborg och Helsingör.

Under år 1892 har jernvägsförbindelse medelst ångfärja öppnats mellan Helsingborg och Helsingör; och har Kongl. Maj:t, till förebyggande att smittosamma husdjursjukdomar må medelst denna trafikled spridas, den 4 Februari 1892 utfärdat kungörelse med vissa föreskrifter rörande ångfärjeförbindelsen mellan Helsingborg och Helsingör, hvarefter Kongl. Maj:t genom kungörelse den 6 Juli 1892, med upphäfvande af förstnämnda kungörelse, meddelat förändrade bestämmelser angående vilkoren för transport af idislande djur samt häst- och svinkreatur medelst nämnda ångfärjeförbindelse.

Den smittosamma husdjursjukdomen mul- och klöfsjuka, som med stor utbredning uppträdt i Danmark och Tyskland, har under sistlidna höst visat sig i Malmöhus län först inom Harlösa socken och sedermera inom flera andra socknar, hvarefter sjukdomen i medlet af nästlidne December månad jemväl yppat sig inom en socken af Hallands län.

Förekomst af mul- och klöfsjuka.

Så snart sjukdomens tillvaro konstaterats inom Harlösa socken, utfärdades den 1 November nådig kungörelse angående desinfektion i vissa fall af jernvägsvagn, som användts för transport af idislande djur eller svin, hvarefter Kongl. Maj:ts den 4 i samma månad, sedan föreståndaren för Veterinärinstitutet i Stockholm inkommit med rapport öfver af honom, enligt uppdrag, på ort och ställe gjord undersökning, bemyndigade Medicinalstyrelsen att vidtaga alla de åtgärder, Styrelsen kunde finna nödiga för sjukdomens hämmande och förebyggande af dess vidare utbredning. Efter det sjukdomen yppat sig jemväl i Hallands län, meddelades den 22 December ytterligare föreskrifter rörande desinfektion af jernvägsvagn, som användts för transport af idislande djur eller svin, hvarjemte Medicinalstyrelsen samma dag bemyndigades att vidtaga åtgärder till sjukdomens hämmande hvarhelst inom riket den yppade sig.

Kraftiga åtgärder till sjukdomens bekämpande hafva ock blifvit vidtagna af Medicinalstyrelsen samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i ofvannämnda båda län.

Med anledning af den koleraepidemi, som under nästlidna år uppträdt å skilda orter inom och utom Europa, hafva följande nådiga kungörelser utfärdats, nemligen: *den 11 Juli* angående förbud mot införsel af lump; *den 5 Augusti* med föreskrifter till förekommande af kolerans införande i riket; *samma dag* angående förbud mot införsel af begagnade säng- och gångkläder m. m.; *den 31 Augusti* med föreskrifter till förekommande af kolerans införande i riket öfver Danmark; *den 3 September* angående undantag från de genom sistnämnda kungörelse meddelade föreskrifter; *den 9 September* angående förbud mot införsel från Norge och Danmark af lump samt begagnade säng- och gångkläder m. m.; *den 13 September* med föreskrifter i fråga om införsel af jernvägsvagnar; *den 19 September* angående utsträckt tillämpning af nådiga kungörelsen den 5 Augusti 1892 med föreskrifter till förekommande af kolerans införande i riket; *samma dag* med vissa föreskrifter i fråga om trafiken från Danmark till Sverige; *den 23 September* med föreskrifter rörande införsel af konstull eller s. k. shoddy; *den 30 September* angående upphäfvande af nådiga kungörelsen med föreskrifter till förekommande af kolerans införande i riket öfver Danmark den 31 Augusti 1892 m. m.; *samma dag* med vissa föreskrifter i fråga om införsel af begagnade säng- och gångkläder m. m.; *den 14 Oktober* angående vissa undantag från bestämmelserna i nådiga kungörelsen den 23 September 1892 med föreskrifter rörande införseln af konstull eller s. k. shoddy; *den 28 Oktober*

Åtgärder till förekommande af kolerans införande i riket.

angående förändrad lydelse af § 4 i nådiga kungörelsen den 5 Augusti 1892, med föreskrifter till förekommande af kolerans införande i riket; *den 18 November* angående förändrade föreskrifter till förekommande af kolerans införande i riket; samt *samma dag* med föreskrifter rörande införsel af varor, som kunna misstänkas medföra kolerasmitta.

Till förekommande af kolerans införande i riket hafva observationsplatser för fartyg med der stationerade läkare anordnats i närheten af Umeå vid Bredvik, i närheten af Sundsvall vid Juniskären, vid norra inloppet till Stockholm vid ön Fejan, vid södra inloppet till Stockholm vid Hasselön, utanför Norrköping vid Arkö, vid Slite å Gotland, i närheten af Karlskrona vid Inlångan samt vid ön Hven, hvarest i brist af hamn en flottans kanonbåt med läkare ombord förlades. Derjemte upprättades en ny karantänsplats med sjukhus, bostad för läkare, desinfektionsinrättning, magasinsbyggnad m. m. i förening med observationsanstalten å ön Fejan, hvarjemte observation tillika anordnades vid Käsö karantänsplats.

Karantänsanstalterna hafva, sedan de ordnats, varit i verksamhet hela året, men verksamheten vid observationsplatserna vid Bredvik och Juniskären upphörde den 5 November och vid de öfriga observationsplatserna den 21 eller 22 i samma månad.

Allmänna ekonomiska kartverket.

Den ekonomiska kartläggningen har under år 1892 fortgått inom Elfsborgs län med kartverkets hela personal jemte fem tillfälliga biträden, hvarvid 19,78 kvadratmil blifvit fullständigt kartlagda inom Väne, Flundre, Bjerke, Ale och Redvägs härad, hvarjemte stomkartor blifvit utarbetade öfver ett område af 15,85 kvadratmil inom Ås, Gäsene, Vedens, Vätle och Kullings härad.

Redaktions- och korrekturarbetena i och för utgifning i tryck af häradskartor öfver Vermlands och Elfsborgs län, hvartill länens landsting och hushållningssällskap anvisat medel, hafva fortsatts, så att för det förra länet kartan öfver Fryksdals härad med densamma tillhörande beskrifning och ett tillägsblad till Gillbergs härad (den s. k. Dalboreden) jemte beskrifning blifvit i tryck utgifna samt gravyren af kartorna till Elfdals härads Nedra och Öfra tingslag fullbordad; och för Elfsborgs län har kartan öfver Tössbo härad jemte tillhörande beskrifning blifvit i tryck utgifven samt gravyren till kartan öfver Vedbo härad till största delen fullbordad.

Ekonomiska kartverket i Norrbottens län.

Hvad angår Norrbottens läns ekonomiska kartverk, har för de färdiga plankartornas fullständigande med höjdbeteckning fältmätning i förening med höjdbestämmelser medelst barometer blifvit utförd öfver ett område af 56 kvadratmil inom Piteå socken, hvarjemte inom angränsande socknar af Vesterbottens län dylik mätning verkstälts för fullbordande af kartblad, tillhörande den under utgifning varande kartan i skalan 1:200,000 öfver Norrbottens län.

Af sistnämnda karta hafva under året blifvit offentliggjorda bladen: 27 Arjepflug, 28 Stenträsk, 29 Harads och 35 Arvidsjaur.

De geologiska fältarbetena hafva under år 1892 verkstälts dels i skalan 1:50,000 inom Kristianstads län öfver en yta af 0,53 kvadratmil, dels i skalan 1:100,000 inom Jönköpings, Kalmar, Blekinge, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs och Skaraborgs län öfver en yta af 19,5 kvadratmil.

Geologiska undersökningarna.

Så kallade praktiskt-geologiska undersökningar hafva utförts inom Gefleborgs län med bidrag af länets landsting och hushållningssällskap, hvarjemte med understöd af Jernkontoret geologiska kartläggningsarbeten företagits inom Norbergs gruffält.

Två af geologerne hafva på grund af Kongl. Maj:ts förordnande verkställt speciella undersökningar i Norrbottens län.

Kongl. Maj:t har den 2 December 1892 utfärdat nådig förordning angående ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Ändring i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

I afseende å Hallands läns administrativa indelning har Kongl. Maj:t den 31 December 1892 förordnat, att från och med ingången af år 1894 skola förläggas Bredareds socken från Laholms fögderis mellersta till dess norra länsmansdistrikt, Öfraby socken från Laholms fögderi och dess norra länsmansdistrikt till Halmstads fögderi och dess södra länsmansdistrikt, Sibbarps och Dagsås socknar från Varbergs fögderi och dess södra länsmansdistrikt till Halmstads fögderi och dess norra länsmansdistrikt, Gällareds och Gunnarps socknar från Halmstads fögderi samt dess norra länsmansdistrikt till Varbergs fögderi och dess södra länsmansdistrikt samt Stråvalla socken från Varbergs fögderi och dess norra länsmansdistrikt till Fjäre fögderi och dess södra länsmansdistrikt, hvarjemte förordnats, att sistnämnda fögderi skall från och med år 1894 benämnas Kungsbacka fögderi.

Ändring i Hallands läns administrativa indelning.

Kongl. Maj:t har den 25 November 1892 förordnat, att vid 1894 års ingång Blackstads och Locknevi socknar skola öfverflyttas från Södra Tjusts södra till Södra Tjusts norra länsmansdistrikt af Kalmar län samt Törnfalls socken från Södra Tjusts norra till Södra Tjusts södra länsmansdistrikt.

Reglering af länsmansdistrikt.

Kongl. Maj:t har den 16 December 1892 förordnat, att Vara jernvägsstation med vissa stationen omgifvande hemman skall från och med 1894 års ingång utgöra en köping och en från Vara socken i kommunalt och fattigvårdshänseende skild kommun.

Ny köping.

Angående kronobetjentes utgifter för telefonsamtal i tjensteärenden. Den 16 September 1892 har utfärdats kungörelse angående godtgörande af kronobetjentes utgifter för telefonsamtal i tjensteärenden.

Sjukkasväsendet. Kongl. Maj:t har under år 1892 utfärdat kungörelser, den 10 Juni angående förvaltningsbidrag åt sjukkassor, och angående handläggningen af frågor om förvaltningsbidrag åt sjukkassor samt den 15 Juli angående formulär för uppgifter om registrerad sjukkasas verksamhet.

Arbetarskydds komitén. Den af Kongl. Maj:t under år 1891 tillsatta komité för revision af förordningen den 18 November 1881 angående minderåriges användande i arbete vid fabrik, handverk eller annan handtering m. m. har under nästlidna år avslutat sin verksamhet och afgifvit underdånigt betänkande.

Angående tillämpning å vissa områden på landet af 13 § i ordningsstadgan för rikets städer. Kongl. Maj:t har förordnat, att 13 § i ordningsstadgan för rikets städer skall tillämpas inom Ljungarums socken samt egendomarne Björneberg och Klåmestorp i Jerstorps socken samt Åsen i Sandseryds socken af Jönköpings län.

Fastställda regleringsplaner. Kongl. Maj:t har fastställt regleringsplaner för vissa delar af staden Karlskrona, för visst område af Stora Otterhällan m. m. i Göteborg samt för köpingen Båstad afvensom planer för reglering af visst område vid Åhus by och hamnplats, af visst område vid Ljusdals jernvägsstation, af Tierps och Avesta stationssamhällen samt af den s. k. Lappstaden inom Sköns socken af Västernorrlands län.

Tillstånd för utlänningar att i riket idka handel m. m. Kongl. Maj:t har under år 1892 beviljat 22 utlänningar tillstånd att i riket idka handel eller annat näringsyrke.

Angående fernissors och andra terpeninpreparats hänförande till eldfarliga oljor. Kongl. Maj:t har den 2 December 1892 utfärdat kungörelse rörande förändradt vilkor för fernissors och andra terpeninpreparats hänförande till eldfarliga oljor.

Verldsutställningen i Chicago. Sedan Kongl. Maj:t för Sveriges del antagit regeringens i Förenta Staterna inbjudning till deltagande i den konst-, industri- och slöjd- samt jordbruks-, grufve- och fiskeriutställning, som till firande af fyrahundrade årsdagen af Amerikas upptäckt genom Christofer Columbus är afsedd att hållas i Chicago detta år, har Kongl. Maj:t uppdragit åt en komité att vidtaga alla de för Sveriges deltagande i nämnda utställning erforderliga åtgärder och handlägga dithörande ärenden, som icke äro af beskaffenhet att böra underställas Kongl. Maj:ts pröfning.

Under år 1892 hafva till Patentbyrån inkommit 1,004 ansökningar om patent och 200 ansökningar om registrering af varumärken. Under samma år har Patentbyrån meddelat 699 patent och registrerat 195 varumärken. Patentbyrån.

Den 7 Oktober 1892 har Kongl. Maj:t fastställt stadgar för Elfsborgs läns norra och för Elfsborgs läns södra hushållningssällskap. Stadgar för hushållningssällskap.

Från odlingslånefonden hafva under år 1892 lån beviljats till ett sammanlagdt belopp af 713,300 kronor. Odlingslånefonden.

Bland de med allmänna medel understödda väg- och vattenbyggnadsarbetena hafva, enligt uppgift af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, under år 1892 såsom fullbordade godkänts: Allmänna väg- och vattenbyggnadsarbeten.

49 vägbyggnadsföretag, omfattande en längd af 31,90 nymil, hvarför kostnaden beräknats till 857,928 kronor, hvaraf såsom statsbidrag beviljats 561,401 kronor 98 öre;

20 odlingsföretag för en beräknad totalkostnad af 425,243 kronor 44 öre, hvaraf utaf statsmedel anvisats 252,500 kronor såsom lån, och utgör den genom dessa företag från vatten befriade eller eljest förbättrade jordvidden 3,101,85 hektar, hvarförutom godkännanden meddelats beträffande endast vattenaflednings- och afdikningsarbetena till 14 odlingsföretag, hvilka företag, förutom odlingskostnaden 219,733 kronor 96 öre, beräknats till 495,799 kronor 80 öre och till hvilka företag understöd till belopp af 470,770 kronor anvisats från odlingslånefonden; varande den genom dessa sistnämnda företag från vatten befriade eller eljest förbättrade arealen uppgifven till 3,087,49 hektar;

16 frostaafledningsföretag, för hvilka kostnaden beräknats till 187,813 kronor, hvaraf såsom statsanslag utan återbetalningsskyldighet beviljats 60,889 kronor 42 öre, och utgör den genom dessa företag från frost befriade arealen 3,051,79 hektar;

3 brobyggnader, 2 hamnarbeten och 2 förbättringar af farleder, hvarför allt kostnaden beräknats till 92,810 kronor, deraf 74,680 kronor 56 öre anvisats såsom anslag utan återbetalningsskyldighet.

Kongl. Maj:t har under år 1892 beviljat koncessioner å följande jernvägs- anläggningar: Koncessioner å enskilda jernvägsanläggningar.

från Landskrona till Kjöflinge station å Malmö—Billesholms jernväg;

från Nettraby station å Mellersta Blekinge jernväg till Alnaryd jemte ett hamnspår från berörda station till Nettraby kyrka;

från Eslöfs station å södra stambanan till Röstånga;

från Malmö öfver Klågerups station å Lund—Trelleborgs jernväg till Genarps by i Genarps socken;

från Vexjö till Klafreström i Nottebäcks socken;
 från Bohus station å sistnämnda jernväg till Arebro i Dädesjö socken;
 från Uddevalla till sjön Lelången;
 från Köpinge å Ystad — Eslöfs jernväg till Gersnäs station på Simrishamn
 —Tomelilla jernväg;
 från Trollhättans station å Bergslagernas jernväg till bolaget Nydqvist &
 Holms mekaniska verkstad vid Trollhättan;
 från Falsterbo till Håslöfs station å Malmö—Trelleborgs jernväg;
 från Falkenberg öfver Svarträ till Fridhem;
 från Varberg till Mjöbäck i Elfsborgs län och derifrån till Månsarps station
 å Jönköping—Vaggeryds jernväg;
 från Åsens station å Halmstad—Bolmens jernväg till sjön Unnens södra ända;
 från Kalmar till Berga station å Nässjö—Oskarshamns jernväg;
 från Ockelbo till Norrsundet vid Östersjön;
 från Degeberga station å Gärds härads jernväg till Brösarps by i Brösarps
 socken;
 från Jönköping till Gripenbergs station å östra stambanan;
 från Hudiksvall till Bergsjö kyrka; och
 från Kornhalls färja å ön Hisingen till Hisingsbron vid Göteborg.

För trafik öpp-
 nade enskilda
 jernvägar.

Under år 1892 hafva för allmän person- och godstrafik upplåtits följande
 enskilda jernvägar:

Vittsjö—Markaryds jernväg från den inom Vittsjö kyrkoby i Kristianstads
 län belägna ändpunkten af jernvägen Vittsjö—Hessleholm till Markaryds kyrkoby
 i Kronobergs län med 1,435 meters spårvidd och 14 kilometers längd;

Falun—Rättvik—Mora jernvägsaktiebolags jernväg från Mora Noret till
 Orsa kyrkoby med 1,435 meters spårvidd och 14 kilometers längd;

bandelen Gefle södra station—Bomhusudden af Upsala—Margretehills
 jernvägsaktiebolags jernväg mellan bolagets godsstation söder om Gefle förbi
 Bomhusudden till Löfharsudden med 1,435 meters spårvidd och 5 kilometers
 längd;

bibanan från Brintbodarne till Öfver Malung af Mora—Venerns jernvägs-
 aktiebolags jernväg med 1,435 meters spårvidd och 27,8 kilometers längd;

Klippan—Röstånga jernvägsaktiebolags jernväg från Klippans station å
 Helsingborg—Hessleholms jernväg förbi Ljungbyhed till Röstånga by i Onsjö
 härad med 1,435 meters spårvidd och 19 kilometers längd; och

bandelen Malmö—Dalby af Malmö—Tomelilla jernvägsaktiebolags jernväg
 från Malmö öfver Staffanstorps station å Lund—Trelleborgs jernväg till Tome-
 lilla med 1,435 meters spårvidd och 24,5 kilometers längd.

Längden af de under år 1892 för allmän trafik öppnade jernbanor och ban-
 delar uppgår således till 104,3 kilometer.

30 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.*

det sistförflutna året till omkring 80,000 och tonantalet transporteradt gods till omkring 200,000, deraf 180,000 tons malm. Sammanlagda frakten härför utgjorde omkring 900,000 kronor, deraf, efter afdrag för drift- och underhållskostnader, omkring 200,000 kronor till Jernvägsstyrelsens kassa aflemnats.

Till Statskontoret inlevererade trafikmedel. Af statens jernvägars trafikinkomster hafva under år 1892 till Statskontoret inlevererats det af Riksdagen för samma år beräknade belopp, 6,500,000 kronor.

Aktiebolag. Uppå Civildepartementets föredragning har Kongl. Maj:t under år 1892 meddelat fastställelse å bolagsordningar för 213 nya aktiebolag, med sammanräknade aktiekapital af minst 27,076,000 kronor och högst 63,719,600 kronor. Af dessa bolag äro 9 jernvägs-, 1 försäkrings-, 107 industri- och fabriks-, 17 rederi-, 33 handels- och hushållsföreningsaktiebolag samt 46 bildade för hvarje-handa andra ändamål.

Tiden för ekonomiska besigtningars hållande. Kongl. Maj:t har den 12 Maj 1892 utfärdat förordning angående ändring i tiden för ekonomiska besigtningars hållande.

Skogsinstituet. Sedan Riksdagen bifallit Kongl. Maj:ts för Riksdagen framlagda förslag till reglering af direktörens och lektorernas vid skogsinstituet aflöning, har Kongl. Maj:t den 3 Juni 1892 fastställt stat för skogsinstituet samt utfärdat kungörelse angående vilkoren för åtnjutande af de nya löneförmånerna.

Riksbankens styrelse och förvaltning. Kongl. Maj:t har den 3 Juni 1892 utfärdat kungörelse i anledning af Riksdagens beslut angående Riksbankens styrelse och förvaltning.

Nya riksbanksedlar. På framställning af fullmäktige i Riksbanken har Kongl. Maj:t den 29 April 1892 utfärdat kungörelse angående utgifning af nya riksbanksedlar å tio kronor.

Bevillning af fast egendom samt af inkomst. Ny förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst har den 3 Juni 1892 blifvit utfärdad. I enlighet med urtima Riksdagens beslut har Kongl. Maj:t den 2 December samma år utfärdat kungörelse om viss ändring i nyssberörda förordning.

Tilläggsbevillning. Den 2 December 1892 har Kongl. Maj:t utfärdat förordning angående af Riksdagen åtagen särskild tilläggsbevillning för år 1893.

Med anledning af Riksdagens beslut att höja bevillningsafgiften af enskild bank med sedelutgifningsrätt har Kongl. Maj:t den 30 September 1892 utfärdat kungörelse angående ändring i § 5 af förordningen rörande bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 5 Oktober 1889.

Bevillning för särskilda förmåner och rättigheter.

Sedan inom Finansdepartementet utarbetats förslaget till förändrade bestämmelser rörande den i § 7 af nyssberörda förordning stadgade bevillningsafgiften af utländingar för konserter eller dramatiska och andra föreställningar, har Kongl. Maj:t, med anledning deraf att Statskontoret och Kammarrätten i afgifvet underdånigt utlåtande förklarat sig icke kunna tillstyrka det uppgjorda förslaget, bemyndigat chefen för Finansdepartementet att tillkalla två sakkunniga personer att biträda vid den fortsatta behandlingen af den föreliggande frågan.

Efter det Riksdagen bifallit af Kongl. Maj:t gjord framställning, att de enligt sistomfördälda förordning nu utgående bevillningsafgifter för frälseegendomar och lotshemman från och med år 1893 ej vidare skulle utgöras, har Kongl. Maj:t, i enlighet med Riksdagens beslut, den 2 December 1892 utfärdat ny förordning angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Kongl. Maj:t har den 30 September 1892 utfärdat kungörelse angående stämpelafgiften.

Stämpelafgiften.

Den 7 Oktober 1892 utfärdades kungörelse angående den af Riksdagen fastställda förhöjda bevillningsafgift för spelkort samt om kortstämplingens verkställande.

Bevillning för spelkort.

Kongl. Maj:t har den 2 December 1892 utfärdat lag angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter och hvad dermed eger sammanhang.

Afskrifning af de på viss jord hvilande grundskatter.

Den 20 April 1892 faststälde Kongl. Maj:t förnyadt reglemente för enskilda jernvägarnes pensionskassa.

Reglemente för enskilda jernvägarnes pensionskassa.

Kungörelse angående vissa ändringar i gällande reglemente för uppborðsverket i Stockholms stad utfärdades den 22 Juni 1892.

Ändring i reglementet för Stockholms stads uppborðsverk.

Sedan Kongl. Maj:t bemyndigat chefen för Finansdepartementet att, i den mån han pröfvade erforderligt, låta utarbета öfversigt öfver den i utlandet för närvarande gällande lagstiftning rörande inkomstskatt samt stämpel- och arfskatt, har bemälda departementschef uppdragit åt Professorn vid universitetet i Upsala D. Davidson att utarbета en öfversigt af ifrågavarande lagstiftning angående inkomstskatt, i den mån densamma för jemförelse med våra skatteförhållanden kunde anses ega särskild betydelse.

Utarbetande af öfversigt af i utlandet gällande lagstiftning angående inkomstskatt.

Jordbruks-
lägenhets-
komiténs be-
tänkande.

Den af Kongl. Maj:t den 25 September 1891 tillsatta komité för utredande af frågan, huruvida icke genom statsmagternas försorg tillfälle kunde beredas obemedlade och mindre bemedlade att bilda egna jordbruk, har ej mindre den 5 Mars 1892 till Kongl. Maj:t öfverlemnadt betänkande angående hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring, än äfven den 23 November sistnämnda år afgifvit betänkande, innefattande förslag *dels* till styckning och försäljning af vissa jordbruksdomäner, *dels* till torrläggning på statens bekostnad af vissa till odling tjenliga sankmarker för att vinna tillfälle till upplåtelse derå af mindre jordbrukslägenheter *och dels* till upplåtelse af odlingslägenheter å lämpliga trakter inom Vesterbottens och Norrbottens län.

Undersökning
af de å krono-
jord inom
Norrbotten be-
fintliga apatit-
lager.

Sedan den af Riksdagen begärda undersökning af de vid Gellivara och i allmänhet inom Norrbotten befintliga apatitlager å kronojord fortgått under åren 1889, 1890 och 1891, hafva i enlighet med nådiga föreskrifter af den 10 Juni och den 23 Juli 1892 vissa återstående, för den ifrågavarande undersökningen erforderliga arbeten under sistnämnda år egt rum.

Myntverket.

Vid Myntverket hafva, sedan sista lagtima Riksdags sammanträde, blifvit utmyntade:

Silfvermynt: 2-kronor	Kr. 173,302: —
10-ören	» 121,460: 10
Bronsmynt: 5-ören	» 29,287: 55
2-ören	» 13,750: —
1-ören	» 2,800: —

hvarjemte under samma tid preglats:

9,917 stycken medaljer till värde af kronor 45,960: 79.

Ändring i
medaljtaxan.

Kongl. Maj:t har den 22 Juni 1892 förordnat om tillägg till gällande medaljtaxa, afseende pregling af aluminiummedaljer.

Ombud vid
myntkon-
ferens.

Sedan Kongl. Maj:t för Sveriges del mottagit inbjudning att deltaga i en konferens mellan ombud för Europas nationer och Amerikas förenade stater i syfte att afhandla frågan om silfrets nuvarande ställning m. m., har Sverige genom utsedt ombud varit representeradt vid nämnda konferens, som varit samlad i Brüssel under sistlidna November och December månader.

Förhyrande af
lokal till pa-
ketexpedition
för Stockholms
centralpost-
kontor.

Kongl. Maj:t har bemyndigat Generalpoststyrelsen att för Stockholms centralpostkontors paketexpedition förhyra en lägenhet i bottenvåningen af Akademiens för de fria konsterna under byggnad varande hus i hufvudstaden.

Kongl. Maj:t har den 29 April 1892 meddelat vissa bestämmelser till Post- och telefullständigande af de genom nådiga brefvet den 6 Juni 1873 meddelade föreskrifter angående post- och telegraftjänsternas förening.

Med ingången af år 1893 hafva distriktsförvaltningar inom postverket inrättats, med fördelning af riket — utom städerna Stockholm, Göteborg och Malmö jemte de postkontoren i dessa städer underlydande poststationer och postlinier — i fem postinspektionsdistrikt, benämnda Södra, Vestra, Östra, Mellersta och Norra distriktet.

Jernvägspostbefordring har anordnats dels å statsbanedelarne Gellivara—Malmberget, Mellansel—Örnsköldsvik och Vännäs—Hällnäs, dels ock å följande enskilda bolag tillhörande jernvägssträckor, nemligen: Vittsjö—Markaryd, Mora Noret—Orsa, Brintbodarne—Malung, Klippan—Röstånga och Malmö—Dalby.

Under år 1892 hafva postkontoren i Östra Husby, Ullånger och Misterhult indragits samt blifvit ersatta med poststationer; hvadan postkontorens antal, som vid nästföregående års slut utgjorde 189, vid 1892 års utgång var 186.

Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer uppgick vid sistlidet års utgång hela antalet fasta postanstalter till 2,136 eller 36 mera än vid 1891 års slut.

Såväl de vid den år 1891 hållna världspostkongress i Wien fattade och af Sverige biträdda beslut som de, hufvudsakligen af dessa beslut föranledda, nya bestämmelser rörande postutvexlingen mellan Sverige och Norge samt mellan Sverige och Danmark, om hvilka under samma år öfverenskommits, hafva under sistlidet år trädt i verkställighet. Det vid nämnda kongress afslutade aftal angående abonnement, genom postverkens förmedling, å tidningar och andra periodiska skrifter har emellertid trädt i tillämpning först från och med de abonentsterminer, som tagit sin början den 1 Januari 1893. Sistnämnda dag har Sverige jemväl tillträdt det vid kongressen träffade aftal angående inkasseringrörelsen.

Å inrikes brefkort och rekommenderade brefpostförsändelser kan numera meddelas postförskott.

Den direkta utvexlingen af postförskotts-försändelser har under året utsträckt till samtliga poststationer.

Jemlikt nådigt bref den 24 Mars 1892 hafva jemväl inom den inrikes post-anvisningsrörelsen införts telegrampostanvisningar.

Nedsättning af afgifterna för brefpostförsändelser till eller från länder och orter utom verldspostföreningen samt för inrikes postanvisningar och postförskott.

På grund af nådigt bref den 10 Juni 1892 utgå numera de afgifter, som inom Sverige uppbåras för brefpostförsändelser till eller från alla verldspostföreningen *icke* tillhörande, i brefpostutvexling deltagande länder och orter, i enlighet med verldspostkonventionens bestämmelser rörande afgifter till eller från de verldspostföreningen tillhörande länder och orter, vid utvexling med hvilka tilläggsporto må upptagas.

För inrikes postanvisning och postförskott, hvars belopp icke öfverstiger 25 kronor, har afgiften blifvit nedsatt från tjugufem till femton öre.

Införande af nya frimärken.

Under nästlidet år blefvo frimärken å ett öres valör införda och för allmänheten tillgängliga.

Antalet postförsändelser.

Under år 1891, det senaste, för hvilket fullständiga statistiska uppgifter föreligga, hafva blifvit behandlade 137,508,060 postförsändelser af alla slag, hvilket antal vid jemförelse med nästföregående år utvisar en tillökning af 5,3 procent.

Postsparbanken.

I postsparbanken har under år 1892 insatts ett sammanlagdt belopp af omkring 7,720,000 kronor och uttagits omkring 5,050,000 kronor, hvadan öfverskjutande insättningar uppgått till omkring 2,670,000 kronor, och delegarnes behållning, som vid årets ingång med upplupna räntor utgjorde kronor 16,264,061: 61, vid 1892 års utgång uppgick till omkring 18,935,000 kronor, deruti dock ej inberäknadt delegarne tillkommande räntor för året.

De af postsparbanken förvaltade medlen voro vid årets utgång placerade dels uti obligationer, utfärdade af Sveriges allmänna hypoteksbank eller kommuner inom landet, till ett bokfördt belopp af kronor 16,789,115: 64, dels ock i direkta lån till kommuner i riket till ett sammanlagdt kapitalbelopp af kronor 2,634,556: 72.

Antalet delegare, som vid 1892 års ingång uppgick till 271,540, har under året ökats med omkring 45,000, medan omkring 16,500 förutvarande delegare afgått, hvarigenom delegareantalet vid årets utgång utgjorde omkring 300,000.

Antalet postanstalter, som förmedlade insättningar och uttagningar, uppgick vid årets slut till 2,038.

Förutom vid 1,888 postanstalter tillhandahöllos sparmärken och sparkort jemväl hos 2,207 enskilda försäljare, hvadan sammanlagda antalet sparmärkesförsäljningsställen i riket vid 1892 års slut utgjorde 4,095.

Statstelegrafnätet.

Efter senaste lagtima Riksdags sammanträde hafva inom statstelegrafnätet tillkommit 292,7 km. linier och 872,6 km. trådleddningar, hvaremot afgått 360,8 km. linier och 931 km. ledningar, så att telegrafnätet vid 1892 års slut upptog i linier och kablar 8,805,5 km. samt i ledningar 23,386,5.

I förbindelse med telegrafnätet hafva blifvit satta 20 jernvägstelegrafstationer för korrespondens inom riket samt med Norge och Danmark. Telegrafstationer.

Statstelegrafstationerna i riket, med inberäkning af 4 rikstelefonstationer, utgjorde vid 1892 års utgång 174, och voro då med desamma förbundna 882 jernvägstelegrafstationer jemte 4 på bekostnad af enskilda personer anordnade telegrafiska förbindelser, så att hela antalet af rikets i förbindelse med hvarandra stående telegrafanaltaler vid slutet af samma år uppgick till 1,060.

På grund såväl af förut erhållet nådigt bemyndigande som af särskilda Kongl. bref den 4 December 1891 och den 10 Mars 1892 hafva telegrafstationerna i Kisa, Klintehamn, Onsala, Ronehamn, Ottenby och Södertelje indragits; de fyra förstnämnda med utgången af Januari, Ottenby med Oktober månads utgång och Södertelje från och med den 1 November. Af dessa har Södertelje station förändrats till rikstelefonstation att såväl för telegrambefordring som för telefonsamtal inom rikstelefonnätet hållas tillgänglig för allmänheten, och samtliga de öfriga blifvit medelst telefon satta i direkt förbindelse med närbelägna statstelegrafstationer.

En statstelegrafstation i Smögen har under året blifvit inrättad.

Under år 1891, det senaste, för hvilket fullständig statistik är upprättad, hafva befordrats 1,849,533 taxerade telegrammer, deraf inländska 991,765 och utländska 857,768. Telegramvexling.

Följande telefontät är under året inköpta, nemligen:

Hallsbergs telefonförenings

Hjo »

Ramnäs—Surahammars »

Rönö härads »

Smedjebackens »

» telefonbolags

Tidaholms »

Upsala telefonförenings

Vernamo »

Vesternerikes »

Vintrosa »

Vrena »

Åby »

Östernerikes »

Östuna »

Statens telefontät förbindelser.

samt det enskilda telefontätet i Söran.

Telefonstationer för allmänheten hafva blifvit inrättade i:

Gullbringa, Hamburgsund, Hunnebostrand, Jörlanda, Kornhall, Kärna (Thorsby), Lycke, Onsala, Ottenby, Qville, Solberga (Ödsmål), Stenungsund, Säm, Tjufkil, Naklum och Ytterby.

Nedannämnda orter äro förmedelst dubbeltrådiga ledningar satta i förbindelse med rikstelefonnätet, nemligen:

Askersund, Aspa, Barnarp, Berga, Bergshamra, Bjuf, Bollnäs, Borås, Bovallstrand, Brotby, Danderyd, Dingtuna, Edebo, Edsberg Sanna, Elfsala, Eslöf, Falkenberg, Finntorp, Fjellbacka, Flodafors, Forserum, Gefle, Gottröra, Grafvarne, Gustafsberg, Hafstensund, Hallsberg, Halmstad, Hamburgsund, Harg, Heby, Hellefors, Hjo, Hofsta, Hunnebostrand, Hölö, Jäderön, Jönköping, Jörlanda, Kilafors, Kilsmo, Knifsta, Knutby, Kungsör, Käfvesta, Lagga, Lerbo, Lycke, Lysekil, Löberöd, Marstrand, Mellösa, Nysättra, Odensala, Odensbacken, Oskarshäll, Oxelösund, Pilkrog, Qville, Qvistofta, Sandviken, Segerstad, Simrishamn, Smedjebacken, Smögen, Stenungsund, Stocksund, Sundbyberg, Svedvi, Söderbärke, Söderhamn, Söran, Teckomatorp, Tidaholm, Tomelilla, Trollhättan, Tuna, Täby, Ulricehamn, Vallentuna, Vernamo, Vesterbyholm, Vislanda, Vrena, Ystad, Åby, Ödåkra och Östuna.

Följande nya telefontät hafva tillkommit, nemligen i:

Aneby, Aspa, Barnarp, Berga, Bergshamra, Bjuf, Borås, Bovallstrand, Brotby, Danderyd, Dingtuna, Edebo, Edsberg Sanna, Elfsala, Finntorp, Flodafors, Gottröra, Grafvarne, Gustafsberg, Hafstensund, Hallsberg, Hamburgsund, Harg, Heby, Hellefors, Hjo, Hofsta, Hunnebostrand, Hölö, Jäderön, Jörlanda, Kilafors, Kilsmo, Knifsta, Knutby, Käfvesta, Lagga, Lerbo, Lycke, Mellösa, Nysättra, Odensala, Odensbacken, Oskarshäll, Oxelösund, Pilkrog, Qville, Qvistofta, Sandviken, Segerstad, Smögen, Stenungsund, Stocksund, Sundbyberg, Svedvi, Söderbärke, Söran, Tidaholm, Tuna, Täby, Vallentuna, Vernamo, Vesterbyholm, Vintrosa, Vislanda, Vrena, Åby, Ödåkra och Östuna.

Rikstelefon har inrättats i Södertelje och kommer dylik station att öppnas i Katrineholm den 1 Januari 1893.

Sammanlagda längden af telegrafverkets telefonledning utgjorde vid utgången af år 1892:

dubbeltrådiga	11,161,5 km.
enkeltrådiga	4,235,1 »

hvilket utvisar en tillökning under året

för de dubbeltrådiga ledningarna	af 4,367 km.
och för de enkeltrådiga	af 85,8 »

Antalet telefonstationer uppgick vid årets slut till 12,284 mot 10,249 nästföregående år.

Genom nådigt bref den 1 Juli 1892 har bifall lemnats att för en kostnad af högst 87,000 kronor låta verkställa om- och tillbyggnad af den till kronan upplåtne egendomen N:o 35 i Göteborgs stads 2:dra rote, uti hvilken egendom statens telegraf- och telefonstationer äro inrymda. Om- och tillbyggnad af telegrafhuset i Göteborg.

Sedan Generaltullstyrelsen åt telegrafverket upplåtit lämplig plats i Sandhamn för uppförande af en för telegrafstation afsedd byggnad derstädes, så har under den 12 Maj 1892 Kongl. Maj:t i nåder bemyndigat Telegrafstyrelsen att å berörda jordområde låta uppföra en byggnad af trä till lokal för telegrafstationen och dess föreståndare; varande kostnaden härför bestämd i ett för allt till högst 8,000 kronor. Uppförande af en telegrafstationsbyggnad i Sandhamn.

Uppå gjord framställning om önskvärdheten af införandet utaf så kallade pressiltegrammer inom Sverige och äfven vid korrespondens med Danmark har genom nådigt bref den 6 Juli 1892 medgifvits iltegrams rätt för svenska, eventuelt danska »pressiltegrammer att offentliggöras», mot erläggande af tre gånger det porto, som vore gällande för inhemska, eventuelt svensk-danska eller dansk-svenska presstelegrammer, och har i anledning häraf ändring skett af § 31 i nådiga reglementet för telegrambefordringen i riket af den 31 Januari 1891. Pressiltegrammer inom Sverige och vid korrespondens med Danmark.

Enligt nådigt bref den 24 Mars 1892 har Kongl. Maj:t funnit godt medgifva, att från och med den 1 derpå följande Juli utvexling af telegrampostanvisningar må ega rum jemväl inom riket. Telegrampostanvisningar.

Förslag till kontrollföreskrifter till förekommande af olyckshändelser genom elektriska ledningar för kraftöfverföring har utarbetats af sakkunniga personer, som jemlikt Kongl. Maj:ts bemyndigande af chefen för Finansdepartementet för ändamålet tillkallats. Kontrollföreskrifter rörande vissa elektriska ledningar.

Sedan Kongl. Maj:t den 24 Mars 1892 låtit utfärda kungörelse angående nedsättning i tullen å vissa slag af spanmål m. m., har ny tulltaxa den 8 på följande Juni blifvit utfärdad, att lända till efterrättelse från och med 21 i sistnämnda månad. Tulltaxan.

Den 2 December 1892 har Kongl. Maj:t låtit utfärda kungörelse angående ändringar i förnyade nådiga reglementet för tullstatens enskilda pensionsinrättning den 30 Maj 1884. Tullstatens enskilda pensionsinrättning.

Skåne—Hallands jernvägsaktiebolag har den 4 Februari 1892 tillsvidare medgifvits vissa lättnader i tullbehandlingshänseende för gods, som medelst ångfärja befordras från Helsingör till Helsingborg; hvarjemte den 16 September samma år bestämmelser meddelats angående tullbehandlingen af gods, som å ångfärja befordras från Helsingör till Helsingborg. Tullbehandling af gods, som med ångfärja befordras från Helsingör till Helsingborg.

jernvägsvagnar ankommer från Helsingör till Helsingborg för vidare befordran till Norge.

Försäljning af mindre krono-egendomar. Kongl. Maj:t har under år 1892 godkänt gjorda anbud å 89 sådana mindre kronoegendomar, som enligt Kongl. brefven den 29 Maj 1874, den 6 Juni 1879, den 27 Juni 1887, den 18 Maj 1888 och den 29 Maj 1891 få försäljas, och hafva dessa 89 egendomar med ett taxeringsvärde af 599,810 kronor i köpeskilling betingat 849,010 kronor.

Skogshushållningsplaner. För 279 allmänna skogar hafva hushållningsplaner under året blifvit fastställda.

Skogsingenjörer. Till allmänhetens tjenst hafva under året 6 skogsingenjörer varit anställda, hvilkas verksamhet tagits i anspråk under en tid af 597 dagar å 196 särskilda förrättningsställen.

Kronoparker- nas tillökning. För bildande af nya eller utvidgning af förut befintliga kronoparker hafva köp afslutats af omkring 24,259 har skogsmark för en köpeskilling af 1,215,579 kronor.

Fridlysnings af vildt. Kongl. Maj:t har den 28 Mars 1892 utfärdat kungörelse i fråga om fridlysningsstid för elg, rådjur och canadahjort.

Ändring i jagtstadgan. Den 31 December 1892 utfärdades förordning angående ändrad lydelse af § 7 i jagtstadgan.

Reglementariska bestämmelser för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner. Kongl. Maj:t har den 2 December 1892 meddelat vissa reglementariska bestämmelser för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner.

Kongl. Maj:t har förordnat, att nådiga brevet den 8 Maj 1821 angående nyodlingar genom flåhackning och torfbränning å kungsgårdars och boställs-egor icke vidare skall tillämpas i fråga om de för statsverkets räkning utarrenderade egendomar.

Komitén för afgifvande af förslag dels i fråga om anordnande af beskattning af maltdrycker, dels beträffande ändring i gällande bestämmelser rörande beskattning af hvitbetssockertillverkningen, har komitén, som den 11 December 1891 afgifvit betänkande och förslag i förstnämnda hänseende, den 7 April 1892 till Kongl. Maj:t öfverlemnadt förslag dels till förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket, dels ock till ordningsstadga för hvitbetssockerfabrikerna i riket äfvensom betänkande, innefattande motiv till berörda förslag.

Omförmälda komité har den 22 Oktober 1892 erhållit nådigt uppdrag att delvis med anledning af ett af Kongl. Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå den 8 i samma månad afgifvet utlåtande taga under förnyad ompröfning den i komiténs den 11 December 1891 afgifna betänkande omhandlade frågan om drickats undantagande från beskattning, dels ock afgifva förslag till sådana ändringar uti och tillägg till de af komitén utarbetade författningsförslag, som kunna erfordras för beredande af skattefrihet för dricka, äfvensom verkställa beräkning angående beloppet af den nedsättning, som af samma undantag från skattens tillämpning kan föranledas i den uti betänkandet meddelade beräkning angående skattens afkastning; och har komitén den 26 November 1892 till Kongl. Maj:t öfverlemnadt förslag till de ändringar uti och tillägg till de utarbetade författningsförslagen, som erfordras för beredande af skattefrihet för svagdricka, äfvensom betänkande, innefattande motiv till berörda förslag och yttrande om den afkastning, som af beskattningen kan väntas.

Kongl. Maj:t har den 10 December 1892 utfärdadt kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 9 och 28 i Kongl. förordningen den 31 December 1891 angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker.

I anledning af derom gjord framställning har Kongl. Maj:t den 10 Mars 1892 utfärdadt kungörelse angående justering af automatiska likarmade spanmålsvågar.

Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld uppgick vid 1891 års slut till 321,364,486 kronor 67 öre, hvaraf emot inhemska obligationer 128,360,900 kronor, emot tyska 161,270,666 kronor 67 öre och emot franska 31,732,920 kronor; och utgjorde räntan, hvarmed obligationerna voro förskrifna, 5 procent å 16,525,100 kronor, 4 $\frac{1}{2}$ procent å 123,247,433 kronor 33 öre, 4 procent å 124,364,386 kronor 67 öre samt 3 $\frac{1}{2}$ procent å 57,227,566 kronor 67 öre.

Under år 1892 hafva följande amorteringar å bankens obligationslån verkstälts, nemligen: å inhemska 5 procents lånet 211,100 kronor, å inhemska 4 $\frac{1}{2}$ procents lånet 234,200 kronor, å inhemska 3 $\frac{1}{2}$ procents lånet 77,100 kronor, å tyska 4 $\frac{1}{2}$ procents lånet 71,466 kronor 67 öre, å tyska 4 procents lånet 256,266 kronor 67 öre, å tyska 3 $\frac{1}{2}$ procents lånet 116,000 kronor samt å franska 4 procents lånet 358,920 kronor. Af sistnämnda belopp hafva 129,240 kronor (= 179,500 francs) inköpts i utbyte mot 135,000 riksmark af 1878 års tyska 4 procents lån. Någon annan obligationsförsäljning har under år 1892 ej förekommit; och något nytt obligationslån har icke under året af hypoteksbanken upplagts.

beskattning af
hvitbetssocker-
tillverkingen.

Ändring af för-
ordningen an-
gående villkoren
för försäljning
af bränvin
m. m.

Justering af
automatiska
likarmade
spanmålsvågar.

Allmänna hy-
poteksbanken.

Hypoteksför-
eningarnes
ställning.

Enligt den öfversigt af hypoteksföreningarnes ställning vid 1891 års slut, hvilken i Finansdepartementet upprättats efter uppgifter från allmänna hypoteksbanken och de särskilda hypoteksföreningarne, utgjorde summan af den amorteringslåneskuld, hvori hypoteksföreningarne, efter afdrag af de å lånen verkställda amorteringar, då häftade, 290,558,358 kronor 69 öre eller 1,772,328 kronor 69 öre mindre än vid utgången af år 1890.

Af nämnda amorteringslåneskuld tillhörde 6,522,346 kronor 67 öre lån, upptagna af hypoteksföreningarne sjelfva, samt 284,036,012 kronor 2 öre lån, som erhållits genom allmänna hypoteksbanken.

Allmänna
hypotekskassan
för Sveriges
städer.

Allmänna hypotekskassans för Sveriges städer obligationsskuld utgjorde vid 1892 års utgång 25,439,933 kronor 33 öre mot 25,630,133 kronor 33 öre vid utgången af år 1891. Under år 1892 har från hypotekskassan icke någon obligationsförsäljning egt rum.

Hypotekskassans fordran hos delegande stadshypoteksföreningar och kommuner uppgick vid 1891 års slut, efter verkställd amortering, till sammanlagdt 14,325,733 kronor 12 öre.

Riksbankens
metalliska
kassa.

Riksbankens metalliska kassa utgjorde, beräknad i enlighet med bankoreglementets bestämmelser, vid slutet af November 1892 i rundt tal 19,816,300 kronor emot 19,263,300 kronor vid samma tid år 1891. Tillgången bestod i myntadt och omyntadt guld för 16,860,200 kronor samt silfvermynt enligt 1873 års myntkonvention 2,956,100 kronor.

Tillgången i vexlar, betalbara å utrikes ort, var den 30 November 1892 8,591,400 kronor emot 15,327,800 kronor samma dag år 1891.

Enskilda ban-
kernas och
aktiebankernas
kassa.

De enskilda bankerna egde vid utgången af November månad år 1892 uti myntadt och omyntadt guld vid hufvudkontoren ett belopp af 7,312,600 kronor emot 7,295,100 kronor vid samma tid år 1891.

Det belopp i guld, som vid slutet af November 1892 fans hos aktiebankerna, utgjorde 317,700 kronor emot 289,700 kronor den 30 November 1891.

Utelöpande
banksedlar.

Beloppet af utelöpande banksedlar var vid slutet af November 1892, i runda tal, för Riksbanken 42,120,700 kronor och för de enskilda bankerna 58,785,100 kronor eller sammanlagdt 100,905,800 kronor. Vid samma tid år 1891 var utelöpande sedelbeloppet 103,122,300 kronor, och har alltså en minskning med 2,216,500 kronor egt rum, i det att de enskilda bankernas sedelutgifning minskats med 2,846,700 kronor, hvaremot Riksbankens ökats med 630,200 kronor.

Bankernas upp-
och utlåning.

Uti Riksbanken och de enskilda bankinrättningarne, rörande hvilka öfversigter genom Finansdepartementet offentliggöras, voro den 30 November 1892 innestående:

på sparkasseräkning 10,922,800 kronor emot 10,210,000 kronor samma dag år 1891,

på upp- och afskrifnings- samt folioräkning 72,909,200 kronor och på löpande räkning, hvilken rubrik icke upptogs i öfversigterna för tiden före år 1892, 2,831,600 kronor eller således tillhoppa 75,740,800 kronor emot 75,527,300 kronor, innestående på upp- och afskrifnings- samt folioräkning samma dag år 1891, samt

på depositionsräkning 319,067,500 kronor emot 307,586,500 kronor samma dag år 1891.

Beloppet diskonterade inrikes vaxlar, som den 30 November 1891 utgjorde 203,169,370 kronor, var vid samma tid år 1892 200,330,100 kronor och hade alltså minskats med 2,839,200 kronor.

Vid slutet af November 1892 utestod såsom lån ett belopp af 270,807,100 kronor emot 255,593,400 kronor vid samma tid år 1891, hvilket således innebär en ökning af 15,213,700 kronor.

Det å kassakreditiv utestående beloppet hade från slutet af November 1891 till samma tid 1892 ökats från 76,257,500 till 76,702,400 eller med 444,900 kronor, hvarjemte å löpande räkning, hvilken rubrik ej upptagits i öfversigterna för tiden före år 1892, voro vid slutet af November 1892 utestående 12,182,900 kronor.

Den 30 November 1892 var derjemte på indrifning beroende ett belopp af 4,366,400 kronor emot 2,986,700 kronor samma dag år 1891.

Totalsumman af bankernas till allmänna rörelsen lemnade försträckningar utgjorde alltså vid slutet af November år 1892 564,388,900 kronor emot 538,006,900 kronor vid samma tid år 1891 och hade således ökats med 26,382,000 kronor.

Inlåningen på sparkasse-, upp- och afskrifnings-, folio- samt löpande räkning och på depositionsräkning hade samtidigt ökats med 12,407,300 kronor, hvaremot beloppet utelöpande sedlar minskats med 2,216,500 kronor.

Förnyade bolagsordningar hafva under år 1892 faststälts för aktiebolaget Bolagsordningarna fustställda. Stockholms tjenstemannasparkassa, aktiebolaget Göteborgs köpmansbank samt aktiebolaget arbetareringens bank.

Kongl. Maj:t har den 29 Juli 1892 utfärdat lag angående sparbanker äfven- Ny sparbankslag m. m. som lag angående tillsyn å vissa s. k. folkbanker och med folkbanker jemförliga penningeinträttningar.

Kungörelser hafva af Kongl. Maj:t utfärdats angående frihet från utmätning Frihet från utmätning för pensioner. för pensioner från Bergslagernas jernvägars pensions- samt enke- och pupillkassa, före detta bryggarembetets i Stockholm pensionskassa, Helsingborg—

Hessleholms jernvägsaktiebolags pensions- samt enke- och pupillkassa samt Mellersta Blekinge jernvägsaktiebolags pensionsanstalt för tjenstemannapersonalen samt för enkor och oförsörjda barn efter tjenstemännen.

Författningar
i hvarjehanda
ämnen.

På föredragning af chefen för Ecklesiastikdepartementet har Kongl. Maj:t utfärdat:

den 10 Mars 1892: kungörelse angående ändrad lydelse i vissa delar af stadgan för rikets allmänna läroverk den 1 November 1878; *den 26 Mars:* kungörelse angående ändring i vissa §§ i stadgan för de medicinska examina och den i sammanhang med dem föreskrifna kliniska undervisning den 13 November 1874; *den 20 April:* kungörelse angående ändring i bestämmelserna beträffande det i stadgan för rikets allmänna läroverk föreskrifna profår; *den 12 Maj:* kungörelse angående närmare bestämmelser rörande den profning, som qvinna, hvilken önskar vinna inträde såsom elev å apotek, må vid allmänt läroverk undergå; *den 15 Juni:* kungörelse angående ändring för visst fall af gällande bestämmelser om aflöning och lönetillskott åt folkskolelärare; *samma dag:* kungörelse angående understöd åt lägre tekniska yrkesskolor; *samma dag:* kungörelse angående understöd till anordnande af föreläsningskurser för arbetsklassen; *den 22 Juni:* reglemente för småskolelärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt; *den 29 Juli:* kungörelse angående understöd för år 1893 åt äldre, behöfvande folkskolelärare; *den 5 Augusti:* förordning angående ändrad lydelse af § 1 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862; *samma dag:* kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 6, 8, 51, 66, 67 och 68 i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882; *den 16 September:* kungörelse angående amortering af ännu oinlösta så kallade säljbara apoteksprivilegier; *samma dag:* stadgar angående nya amorteringsfonden för apoteksprivilegier; *den 14 Oktober:* kungörelse angående särskild profning i antropologi och logik för behörighet i vissa fall till lärarebeställning vid rikets allmänna läroverk; *samma dag:* stadga för institutet för blinda; *den 18 November:* kungörelse angående ändring i Kongl. förordningen den 7 Januari 1876 om vård och försäljning af arsenik samt andra giftiga ämnen och varor; *den 10 December:* kungörelse angående ändrad lydelse af § 17 mom. 1 i stadgan för folkskolelärareseminarierna i riket den 29 Januari 1886; *samma dag:* förnyad instruktion för folkskoleinspektörer; *den 16 December:* kungörelse angående ändring af vissa paragrafer i stadgan för rikets allmänna läroverk den 1 November 1878; *den 22 December:* kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 22 och 24 i reglementet för veterinärintitutet i Stockholm den 24 Maj 1867; *den 31 December:* kungörelse angående ändring af åtskilliga §§ i stadgan för Gymnastiska centralinstitutet den 13 Juli 1887.

Kongl. Maj:t har den 18 November 1892 meddelat bestämmelser angående rätt för filosofie kandidat eller licentiat att i vissa fall undergå särskild pröfning i statskunskap och geografi.

Komplettering
af universitets-
examina i
vissa fall.

I anledning af dels Riksdagens framställning om utfärdande af föreskrift, att i rikets allmänna läroverk, seminarier och folkskolor skall vid undervisningen i naturkunnighet meddelas undervisning om de rusgifvande ämnenas natur och verkningar, dels ock af styrelsen för nordiska djurskyddsföreningen väckt fråga om särskilda åtgärder för djurskyddssakens främjande vid de allmänna skolorna i riket har Kongl. Maj:t den 4 November 1892 till domkapitlen, direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk och nya elementarskolan samt öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor utfärdat cirkulär angående undervisning om de rusgifvande ämnenas natur och verkningar samt om åtgärder för djurskyddssakens befrämjande vid skolorna.

Undervisning
om rusgifvande
ämnen m. m.

Vid rikets allmänna läroverk utgjorde antalet lärjungar vid början af 1892 års hösttermin 14,474.

Allmänna
läroverken.

Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver folkskolans ståndpunkt, utgjorde höstterminen 1892 266.

Under år 1892 hafva 650 lärjungar, deraf 15 qvinnor, aflagt godkänd mogenhetsexamen vid allmänna läroverk och privata läroanstalter med dimissionsrätt.

Den 15 Juni 1892 har Kongl. Maj:t låtit utfärda cirkulär angående fördelning af det utaf Riksdagen beviljade anslag för beredande åt lärare och lärarinnor vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet samt en- och tvåklassiga pedagogier af tillfällig löneförbättring under år 1893.

Profärskurser för praktisk utbildning af blifvande lärare hafva under år 1892 varit anordnade vid högre latinläroverket å Norrmalm, högre allmänna läroverket å Södermalm och högre realläroverket i Stockholm samt högre allmänna läroverken i Upsala och Lund. För att genomgå dylik kurs hafva under året 58 lärarekandidater blifvit af chefen för Ecklesiastikdepartementet till nämnda läroverk hänvisade.

Af det anslag å 6,000 kronor, som finnes uppfördt å de allmänna läroverkens stat till resestipendier för lärare i främmande lefvande språk vid de allmänna läroverken, har Kongl. Maj:t tilldelat 8 sådane lärare understöd för resor i utlandet samt af det utaf Riksdagen beviljade anslag å 4,000 kronor till reseunderstöd åt lärare vid de allmänna läroverken, särskildt vid de läroverk, der profärskurs är anordnad, utdelat 6 resestipendier.

Kongl. Maj:t har den 16 December 1892 förordnat, att treklassiga allmänna läroverken i Vernamo och Ronneby, tvåklassiga pedagogierna i Hjo, Hedemora,

Grenna och Kungelf samt enklassiga pedagogierna i Ulricehamn, Lindesberg, Falkenberg och Mönsterås skola från och med den 1 Juli 1893 indragas.

Rätt att anställa mogenhetsexamen.

Kongl. Maj:t har den 25 November 1892 medgifvit, att skolföreståndaren K. E. Palmgren i egenskap af föreståndare för Palmgrenska samskolan må under viss tid och med iakttagande af särskilda vilkor vid nämnda skola anställa afgangsexamen till universiteten.

Inspektion.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande den högre undervisningen under år 1892 inspekterat högre allmänna läroverken i Kalmar, Luleå och Östersund samt högre realläroverket i Stockholm, lägre allmänna läroverken i Norrtelje, Kristinehamn, Filipstad, Arvika, Piteå och Haparanda äfvensom bland enskilda läroverk med dimissionsrätt Palmgrenska samskolan i Stockholm.

Tekniska undervisningen.

Vid tekniska högskolan utgjorde vid början af läsåret 1891—1892 lärjungantalet 272, deraf ordinarie elever i 1:sta årskursen 80, i 2:dra 67, i 3:dje 75, i 4:de 17, specialelever 2 samt extra elever 31.

Under läsåret 1891—1892 utgjorde elevernas antal vid tekniska skolan i Stockholm: inom tekniska afton- och söndagsskolan 821, inom tekniska skolan för qvinliga lärjungar 315, inom den högre konstindustriella skolan 60 och inom byggnadsyrkesskolan 43. Vid de tekniska elementarskolorna i Norrköping, Malmö, Örebro och Borås uppgick elevernas antal samma år till 258. Vid tekniska söndags- och aftonskolan i Eskilstuna begagnades undervisningen af 147 lärjungar samt vid fackskolan i samma stad för den finare smidesindustrien af 24 lärjungar.

Kongl. Maj:t har den 19 Februari 1892 af de för ändamålet anslagna medel tilldelat understöd åt lägre tekniska yrkesskolor i följande städer, nemligen: Södertelje, Upsala, Nyköping, Norrköping, Jönköping, Kalmar, Visby, Karlskrona, Kristianstad, Malmö, Lund, Helsingborg, Landskrona, Uddevalla, Venersborg, Borås, Lidköping, Karlstad, Örebro, Vesterås, Köping, Gefle, Hudiksvall, Söderhamn, Hernösand, Sundsvall och Umeå äfvensom åt Kopparbergs tekniska aftonskola.

Religionsvården.

Kongl. Maj:t har under år 1892 meddelat bestämmelser angående ordnandet af de kyrkliga förhållandena i Ringarums pastorat.

Ytterligare revision af svenska kyrkans psalmbok.

Sedan samtliga infortrade utlåtanden afgifvits öfver det förslag till revision af svenska kyrkans psalmbok, som af utsedde komiterade uppgjorts, har Kongl. Maj:t den 27 Maj 1892 åt bemälda komiterade uppdragit att underkasta nämnda förslag förnyad granskning.

Med anledning af en utaf Riksdagen gjord framställning har Kongl. Maj:t Åtgärder för afskaffande af den 11 November 1892 meddelat föreskrifter, afseende att befordra afskaffandet af jus patronatus. af jus patronatus.

Under år 1892 har Kongl. Maj:t fastställt ritningar till 16 nya kyrkor, till ändring och reparation af 17 samt till altare, orgelfasad, predikstol, läktare m. m. i 38 kyrkor. Nya kyrkor m. m.

Öppna bref om tillstånd att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag till kyrkobyggnad hafva utfärdats för Eldsberga, Agnetorps och Baltaks, Ertemarks samt Vestervåla församlingar, hvarjemte Kongl. Maj:t medgifvit, att kollekt må i rikets alla kyrkor upptagas dels under hvart af åren 1893, 1894 och 1895 till förmån för svenska missionssällskapet och dels under hvarterdera af åren 1893 och 1894 till de s. k. Gustaf-Adolfsföreningarna i riket.

Tillika har Kongl. Maj:t lemnat tillstånd dertill, att en årlig kollekt må i hufvudstadens kyrkor upptagas till förmån för medellöse studerande af Stockholms nation vid Upsala universitet.

På gjorda underdåniga ansökningar har Kongl. Maj:t under år 1892 medgifvit bildande af åtskilliga metodist-episkopalförsamlingar med rätt till offentlig religionsöfning under de vilkor och bestämmelser, som i Kongl. förordningen angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning den 31 Oktober 1873 stadgas, nemligen en i Loftahammar, en i Karlholm och en i Trollhättan. Främmande trosbekännare.

Likaledes har Kongl. Maj:t under år 1892 beviljat rätt att besitta fast egendom för åtskilliga metodist-episkopalförsamlingar, nemligen för en i Stockholm, en i Linköping, en i Norberg, en i Bjuf och en i Valbo, äfvensom för katolsk-apostoliska församlingen i Norrköping.

Under den 12 Maj 1892 har Kongl. Maj:t medgifvit engelska episkopalförsamlingens och nya kyrkans äldsta församling i Stockholm presterskap att under de vilkor, som i 4 § af Kongl. förordningen den 31 Oktober 1873 stadgas, med laga verkan förrätta vigsel efter engelska episkopalkyrkans och nya kyrkans lagligen stadgade och kungjorda allmänna ritualböcker.

Kongl. Maj:t har medgifvit, att enskild begravningsplats må anläggas å egendomen Nääs i Skallsjö församling. Enskild begravningsplats.

Genom nådigt cirkulär den 15 Juni 1892 har Kongl. Maj:t, i enlighet med Riksdagens på nådig framställning fattade beslut, förordnat om löneförbättring för år 1893 åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminiarierna. Folkskolelärareseminarierna.

Elevernas antal utgjorde höstterminen 1892 vid rikets sju folkskolelärareseminarier 498 och fem folkskolelärarinneseminarier 400, eller tillsammans 898.

Afgångsexamen undergingo sistlidna års vårtermin 113 manliga och 77 qvinliga, eller tillsammans 190 elever.

Småskolelärarinneexamen aflades samma termin vid folkskolelärarinneseminarierna af 91 elever, som genomgått första och andra årens lärokurser. Vid folkskolelärareseminarierna aflades småskolelärareexamen af 3 elever.

Vid seminariet i Mattisudden i Jockmocks församling för lappska småskolelärare och lärarinnors bildande voro höstterminen 1892 intagna 22 elever, 2 manliga och 20 qvinliga. Vid seminariet i Haparanda för finska småskolelärare och lärarinnors bildande voro samma termin intagna 29 elever, 5 manliga och 24 qvinliga.

Vid 16 af landsting underhållna småskolelärare- och lärarinneseminarier hafva under år 1892 tillsammans 374 elever undergått den genom nådiga kungörelsen den 5 Juni 1885 föreskrifna afgångspröfning.

Enahanda pröfning har med särskildt nådigt tillstånd blifvit anställd vid 5 af enskilde inrättade småskolelärareseminarier med tillsammans 157 elever.

Undervisning i slöjd har meddelats vid folkskolelärareseminarierna i Lund, Karlstad, Hernösand och Linköping samt i folkskolelärarinneseminarierna i Stockholm, Kalmar och Skara. Anslag för dylik undervisning har blifvit beviljadt till folkskolelärarinneseminarierna i Umeå och Falun samt till folkskolelärareseminariet i Vexjö, och skall undervisning i detta ämne begynna i de två förstnämnda med läsåret 1893—1894 och i det sistnämnda med läsåret 1894—1895.

Till stipendier åt elever vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminarierna hafva för vårterminen 1892 anvisats tillsammans 36,310 kronor, hvarjemte stipendiemedel till sammanräknadt belopp af 6,500 kronor beviljats åt seminarieelever, som tala finska eller lappska språken. För höstterminen samma år hafva 38,690 kronor anslagits i stipendier åt elever vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminarierna samt 5,610 kronor åt seminarieelever, som tala finska eller lappska språken.

Till samtliga statens seminarier har en del af den materiel, som genom Ecklesiastikdepartementets försorg anskaffats, blifvit kostnadsfritt utdelad.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande folkundervisningen under år 1892 inspekterat folkskolelärareseminarierna i Upsala, Göteborg och Hernösand, folkskolelärarinneseminarierna i Falun och Umeå samt småskolelärareseminarierna i Haparanda och Mattisudden.

Folkskolorna. Enligt de, jemlikt föreskriften i folkskolestadgan den 20 Januari 1882 § 68 och nådiga cirkuläret den 24 November samma år, af domkapitlen och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifter angående folkundervisningen, funnos år 1891 i rikets 2,376 skoldistrikt 11 högre folkskolor samt

3,792 fasta och	770 flyttande eller tillsammans	4,562 folkskolor,
737 » »	608 » » »	1,345 mindre folkskolor,
3,112 » »	1,672 » » »	4,784 småskolor,

Summa 7,641 fasta och 3,050 flyttande eller tillsammans 10,691 skolor, eller med inräknande af de högre folkskolorna 10,702.

I de högre folkskolorna undervisade 12 lärare samt i

folkskolorna	4,453 lärare och 1,706 lärarinnor, tillsammans	6,159,
mindre folkskolorna.....	265 » » 1,083 » »	1,348,
småskolorna	363 » » 5,108 » »	5,471,

Summa 5,081 lärare och 7,897 lärarinnor, tillsammans 12,978, eller med inräknande af de högre folkskolornas lärare 12,990 förutom 371 lärare, hvaraf 8 vid de högre folkskolorna, och 436 lärarinnor, hvaraf 1 vid de högre, eller tillsammans 807, som undervisat endast i öfningsämnen eller handaslöjder.

Antalet barn af 7—14 års ålder utgjorde 777,610, hvaraf 394,854 gossar och 382,756 flickor. Bland dessa hade

under året undervisats.....	721,233,
» » ej åtnjutit undervisning	47,513,
hvarjemte uppgifter saknas om	8,864,

Summa 777,610.

Bland de under året undervisade barn af 7—14 års ålder undervisades i	
sina egna distrikts fasta folkskolor	327,500,
» » » flyttande folkskolor	64,807,
» » » fasta mindre folkskolor	29,530,
» » » flyttande mindre folkskolor	30,567,
» » » fasta småskolor	115,532,
» » » flyttande småskolor	73,389,
folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utom sina egna	
distrikt	15,402, 656,727,
högre folkskolor	220,
allmänna läroverk och specialskolor	13,470,
enskilda skolor	16,532,
emmen	34,284,

Summa 721,233.

Bland de barn af 7—14 års ålder, hvilka under året ej åtnjutit undervisning, uteblefvo

efter inhemtande af folkskolans minimikurs.....	7,488,
» godkänd afgangspröfning	22,315,
till följd af sjukdom eller naturfel	3,728,
af annan anledning	13,982,

Summa 47,513.

Med inräknande af dem, som voro öfver eller under den ofvan angifna skolåldern af 7—14 år, undervisades i högre folkskolor 267 samt i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor 692,093.

Utgifterna för högre folkskolor, folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utgjorde under år 1891 enligt ofvannämnda uppgifter:

till lärares och lärarinnors aflöning	Kr.	9,139,924,86,
» skollokaler och inventarier.....	»	2,326,455,99,
» undervisningsmateriel.....	»	303,257,58,
» öfriga behof.....	»	1,797,187,31,
	<u>Summa</u>	<u>Kr. 13,566,825,74.</u>

Lönetskillskott. Lönetillskott af allmänna medel hafva under år 1891 för aflöning af lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor utgått med tillsammans 3,917,890 kronor 43 öre.

Fortsättnings-skolor. Understöd har för år 1891 utgått till lärares aflöning vid 849 fortsättnings-skolor med tillsammans 52,550 kronor.

Undervisning i slöjd. Understöd har för år 1891 utgått till 1,492 skolor, i hvilka meddelats undervisning i slöjd för gossar, med tillsammans 111,740 kronor 76 öre.

Högre folkskolor. Understöd till 11 högre folkskolor har för 1891 utgått med tillsammans 13,000 kronor.

Folkhögskolor. På derom af vederbörande styrelser gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t för år 1892 beviljat understöd åt 25 folkhögskolor med tillsammans 56,425 kronor. Enligt styrelsernas berättelser hafva under nämnda år i dessa skolor undervisats 622 manliga och 305 qvinliga elever, tillsammans 927 lärjungar.

Till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid folkhögskolor har Kongl. Maj:t för år 1892 anvisat 14,630 kronor.

Kongl. Maj:t har genom nådigt cirkulär den 15 Juni 1892, i öfverens stämmelse med Riksdagens beslut, förordnat om understöd för år 1893 åt så väl manliga som qvinliga mindre bemedlade lärjungar vid folkhögskolor.

Folkundervisningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatta finnars. Till främjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatta finnars. bosatta finnars hafva för år 1892 beviljats understöd för höjande af folkskole-lärares löner till och öfver minimum samt till höjande af lärares löner vid mindre folkskolor.

Att till nedsatt pris hållas folkskolorna tillhanda hafva följande nya läro-^{Undervisnings-}medel blifvit anskaffade: väggharta öfver Vestmanland, tvenne tafloer för åskådningsundervisningen, väggharta för linearritning samt åtskillig materiel så väl för blyertslinearritning ensamt som för både tusch- och linearteckning.

Åt finska skolor hafva undervisningsmateriel och läroböcker dels kostnadsfritt utlemnats, dels mot nedsatt pris hållits tillhanda.

Kongl. Maj:t har för år 1892 af dertill anvisade medel beviljat understöd ^{Understöd åt äldre, behöfvande folkskolelärare.} åt 47 äldre, behöfvande folkskolelärare med 9,775 kronor.

Vid allmänna institutet för döfstumma å Manilla voro under sistlidna läseår intagna 89 manliga och 60 qvinliga eller tillsammans 149 elever. Af dessa voro 124 kvarvarande från föregående läseår och 25 nyinskrifne. Af de förra voro 60 frielever på grund af statsanslaget, 13 frielever på institutets fonder, 13 betalande efter 300 kronor, 1 betalande efter 200 kronor, 14 betalande efter 150 kronor samt 23 elever från 1:sta döfstumskoldistriktet, betalande efter 300 kronor, allt för år. De 25 nyinskrifne voro alla från 1:sta döfstumskoldistriktet.

Vid institutets seminarium för bildande af lärare vid döfstumskolan voro under samma läseår intagna 2 manliga och 4 qvinliga eller tillsammans 6 elever. Dessutom genomingo 2 elever föreskrifven profårskurs.

Vid institutet för blinda å Tomtebodå i Solna församling voro under sistlidna läseår intagna 76 lärjungar, deraf 36 gossar och 40 flickor. 42 lärjungar hafva erlagt hel afgift eller derunder, 8 voro af Kongl. direktionen intagna som frielever och 26 voro frielever för de särskilda stiften och Stockholms stad.

Omkring 171 band blindskrifter hafva under läseåret blifvit sålda eller skänkta till behöfvande blinda.

Vid blindskolan i Vexiö voro under sistlidna läseår intagna 38 lärjungar, 18 gossar och 20 flickor. Vid handverksskolan i Kristinehamn undervisades under sistlidna läseår 26 elever, 23 män och 3 kvinnor.

Vid läroanstalterna för öfveråriga döfstumma voro under sistlidna läseår intagna tillsammans 133 elever, nemligen i Vadstena 45, Bollnäs 39 och Skara 49.

Vid skolhemmet i Skara hafva 11 blinda döfstumma barn åtnjutit undervisning.

Kongl. Maj:t har af det till understöd åt vittre författare beviljade anslag tilldelat särskilda belopp åt dels äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer, som genom sina arbeten ådagalagt framstående anlag för vitterhet. ^{Vetenskapliga resor m. m.}

Antiqvariska forskningsresor hafva under 1892 genom Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademiens försorg blifvit företagna i åtskilliga delar af riket. ^{Antiqvariska forskningsresor.}

Föreläsnings-
kurser för ar-
betsklassen. Sedan Riksdagen ställt till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för år 1893 af 20,000 kronor att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningskurser för arbetsklassen, har Kongl. Maj:t af nämnda anslag tilldelat åtskilliga sådana anstalter understöd.

Fattigvården. På grund af förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnas behöfvande personer från det andra riket, har under år 1892 liqvid för år 1890 emellan de båda statskassorna blifvit afslutad.

Af anslaget till sådan fattigvård, som bör bekostas af staten, hafva under år 1892 särskilda belopp blifvit ställda till disposition af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län att användas till understöd åt fattiga bland lappallmogen.

Uppfostrings-
anstalter för
sinnesslöa
barn. Kongl. Maj:t har den 18 November 1892 af anslaget till uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn tilldelat 15 sådana anstalter understöd med tillhoppa 34,300 kronor; och hafva samtliga dessa anstalter blifvit under år 1892 inspekterade.

Akademien
för de fria
konsterna. Den 4 Februari 1892 har Kongl. Maj:t fastställt ritning till om- och nybyggnad af Akademiens för de fria konsterna hus i Stockholm.

Hospitals-
väsendet. Följande byggnadsarbeten hafva under år 1892 vid hospitalen utförts:

Vid Vadstena hospital hafva de beslutade nybyggnaderna framskridit så långt, att så väl den nya ekonomibyggnaden som det nya cellhuset samt ombyggnaden af vidliggande gamla cellhus inom hospitalets allmänna qvinnofdelning i början af December kunnat afsynas.

Vid Piteå hospital har hela byggnadskomplexen förts under tak, och inredningen af dess lokaler, till ungefär $\frac{2}{3}$, blifvit fullbordad. Varmapparaterna, med tillhörande 4 ångpannor, hafva blifvit inlagda och afprovade. Vattenledningen med dess reservoarer, pumpverk, rörledningar och aflopsledningar har till allra största delen blifvit fullbordad. De båda boställshusen hafva förts under tak samt äro i det närmaste färdiga. Rotfruktkällaren är färdigbyggd och pågår grundläggningen för häst- och svinstallen samt det beslutade magasinet. Pump- och brygghuset är fördt under tak samt till största delen färdigt.

Aftal är träffadt rörande uppförandet af den nya cellpaviljongen vid Lunds asyl.

De förberedande arbetena beträffande den beslutade asylen vid Vadstena hospital äro så långt framskridna, att arbetet kunnat utbjudas till hugade spekulanter under loppet af innevarande Januari månad.

Bidrag af statsmedel hafva beviljats till aflönande af extra provinsialläkare i Degerfors, Byske, Burträsk, Stuguns, Julita, Tjörns, Anundsjö, Jemshögs, Ramsbergs, Högsäters, Gräsö, Södra Unnaryds samt Vilhelmina distrikt. Rätt till tjänstårsberäkning lika med den civile läkare i statens tjänst åtnjuta har medgifvits extra provinsialläkarne i nämnda distrikt och dessutom extra provinsialläkarne i S:t Annæ med flere kommuners distrikt, Ramsele och Edsele socknars distrikt och Alnö distrikt, ytterligare en stadsdistriktsläkare i Göteborg samt biträdande läkarne vid länslasarettens i Gefle och Sundsvall äfvensom under vissa vilkor och för viss tid de vid medicinska undervisningsanstalterna i behörig ordning anställde prosektorer, laboratorer, docenter, amanuenser och assistenter samt dem, hvilka vid dessa undervisningsanstalter efter behörigt förordnande uppehålla professors-, extra ordinarie professors-, prosektors- och laboratorbefattningar.

Medicinal-
väsendet.

Vidare har Kongl. Maj:t förordnat, att provinsialläkaren i Pajala distrikt må två gånger årligen under hvarterdera af åren 1893, 1894 och 1895 företaga resor till Karesuando kyrkoby för att der, under 2 eller 3, högst 4 dagar hvarje gång, vara för befolkningen tillgänglig.

Kongl. Maj:t har medgifvit inrättande af medikamentsförråd vid Gysinge bruk, i Norsjö by, inom Högsäters extra provinsialläkaredistrikt, i Degerfors kyrkoby och vid Molkom samt förordnat, att filialapoteket i Stensjö skall förändras till ett medikamentsförråd.

Vid 1892 års början uppgick barnmorskornas antal i hela riket till 2,508.

Under loppet af år 1892 hafva 109 elever blifvit vid rikets 3 läroanstalter för barnmorskor examinerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Af dessa hafva utgått från Stockholms läroanstalt 65, från Göteborgs 32 och från Lunds 12. Af examinerade barnmorskor hafva i Stockholm 60 och i Göteborg 34, eller tillsammans 94, hvilka efter erhållen undervisning ådagalagt goda insigter och färdighet jemväl i den instrumentala förlossningskonsten, förklarats berättigade att under vissa vilkor utöfva äfven denna del af förlossningskonsten.

Enligt en af Medicinalstyrelsen år 1892 till Kongl. Maj:t afgifven berättelse angående skyddskoppypningen i riket utgjorde antalet af dem, som under år 1891 med framgång vaccinerats, 111,049.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 18 Januari 1893.

OSCAR.

AUG. ÖSTERGREN.